

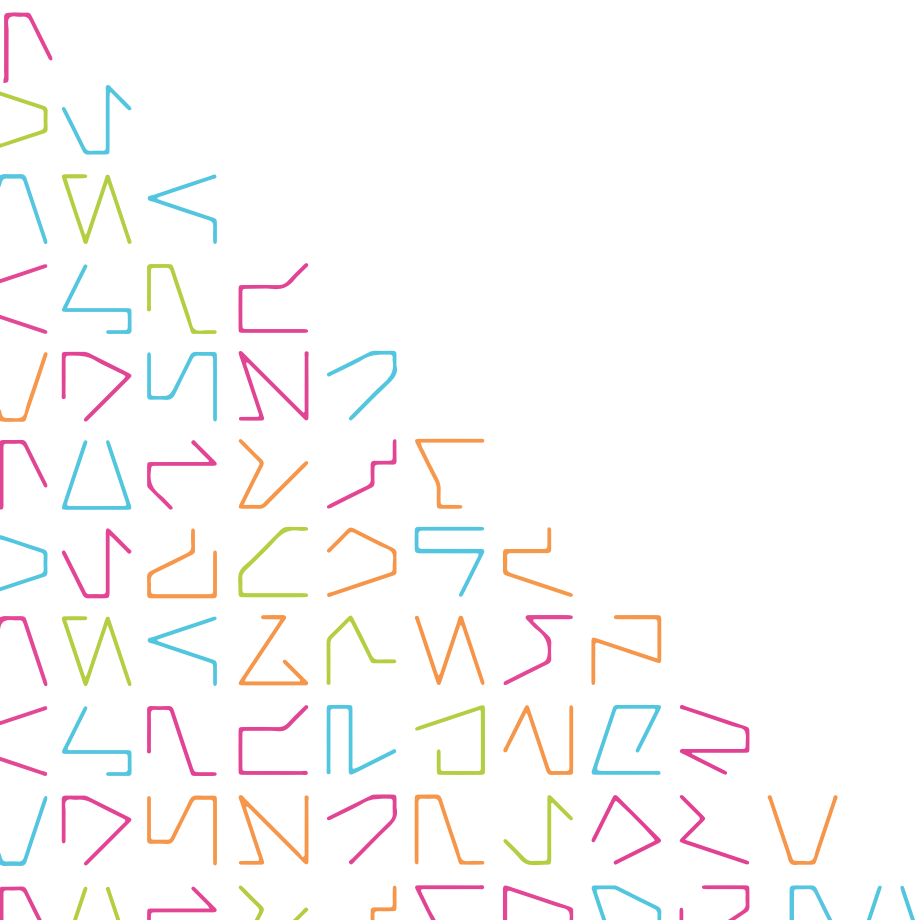
TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

MUSIIKITIETOA VANHEMMILLE -VERKKOKURSSI

Idea uudesta tavasta tukea lasta musiikki-
harrastuksessa

Marja Erdogan

Opinnäytetyö
Marraskuu 2018
Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogi

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogi

ERDOGAN MARJA:

Musiikkitietoa vanhemmille -verkkokurssi
Idea uudesta tavasta tukea lasta soittoharrastuksessa

Opinnäytetyö 54 sivua, joista liitteitä 1 sivu
Marraskuu 2018

Tämä opinnäytetyö syntyi tarpeesta löytää uusia tapoja auttaa vanhempia tukemaan lapsensa musiikkiharrastusta. Monien instrumenttien soittamisen voi aloittaa jo alle kouluikäisenä, jolloin menee vielä vuosia, ennen kuin lapsi alkaa olla kypsä vastaamaan itse omasta harrastuksestaan. Alle kymmenvuotiaat lapset tarvitsevat usein ihan konkreettistakin apua kotona harjoitteluun, kuten harjoittelun aikatauluttamista. Kaikilla vanhemmilla ei välttämättä kuitenkaan ole tietoa tuen merkityksestä tai keinoja auttaa lasta, jos heillä itsellään ei ole taustalla musiikkiharrastusta. Ideoin heidän avukseen verkossa toteutettavan kurssin, jonka tavoitteena on antaa vanhemmille perustietoja musiikkiharrastukseen liittyvistä asioista ja erilaisia vinkkejä esimerkiksi kotiharjoittelun tukemiseen.

Käyn työssä läpi asioita, joita verkkokurssia suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon. Taustatyöksi kurssia varten tein haastattelututkimuksen, jonka avulla selvittelin, millaisia asioita esimerkiksi musiikkioppilaitoksissa odotetaan soittoharrastuksen aloittavalta lapselta ja hänen perheeltään. Näin osaisin huomioida nämä tarpeet verkkokurssia suunnitelllessani. Musiikin ammattilaisten lisäksi haastattelin myös vanhempia selvittääkseni, millaista apua he kaipaisivat. Lisäksi esittelin kaikille haastatetuille ideaani tästä musiikin verkkokurssista ja sain siitä arvokasta palautetta ja ideoita kehitystyöhön.

Haastattelutulosten perusteella tällainen vanhemmille suunnattu kurssi voisi olla hyödyllinen apuväline tiedonvälitykseen. Tähän saakka soittamiseen ja harjoitteluun liittyvää tietoa on saatu lähinnä soitonopettajilta. Koska käytännöt eivät kuitenkaan ole yhtenäisiä edes oppilaitosten sisällä, on eri opettajien oppilailla voinut olla hyvin erilaisia kokemuksia tiedonkulusta. Musiikkiopiston tarjoama kurssi antaisi kaikille perheille yhtäläiset mahdollisuudet tiedonsaantiin. Perheiden lisäksi siitä voisivat hyötyä myös musiikkioppilaitokset itse, sillä vanhempien huomioiminen voi esimerkiksi tuoda uusia oppilaita sellaisista perheistä, joiden vanhemmilla ei itsellään ole aiempaa kokemusta musiikkiharrastuksesta. Lisäksi tiedon ja ideoiden jakaminen vanhemmille voi parantaa koko perheen sitoutumista harrastukseen.

Asiasanat: musiikkiharrastus, vanhempien tuki, verkkokurssi, musiikkioppilaitos.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts, Music

ERDOGAN, MARJA:
Music 101 – Online Course for Parents
A New Way to Support Children in Their Music Studies

Bachelor's thesis 54 pages, appendices 1 page
November 2018

The aim of this thesis is to help parents to support their children in their music studies. Some children can start playing an instrument already at the age of three or four, well before they even go to school. The parents have a very important role in supporting and helping their children with the studies, especially with such young children. But not all the parents necessarily know much about studying music, so the author of this thesis planned an online course to help them out. The aim of the course is to give parents some basic information about studying music and for example on how to support their children in rehearsing.

This thesis presents the idea of the course and some important aspects that need to be taken into consideration while preparing an online course. To find out which kind of information parents would need, both parents and music professionals working at music schools were interviewed. They were also given information about the course idea and they discussed it. The interviewees provided valuable ideas about how to develop the concept.

Based on this study there seems to be a need for this kind of course. Especially those parents who do not have previous knowledge about music can find it very hard to support their children in their studies. If music schools offered such information for the parents, it could benefit both the child and the music schools, because the parental support could help the children commit more deeply to their music hobby.

Key words: music hobby, parental support, online course, music school.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MUSIIKKIHARRASTUS	8
2.1	Musiikkiin tutustuminen.....	8
2.2	Harrastuksen tavoitteet.....	10
2.2.1	Soitto- ja laulutunnit	11
2.2.2	Harjoittelu	12
2.3	Yhteistyö opettajan ja kodin välillä	14
2.3.1	Tekniikan hyödyntäminen.....	16
2.3.2	Lapsen erityistarpeet.....	17
2.4	Tuki kotona.....	18
2.5	Musiikin yhteisöllisyys	20
2.5.1	Kaverin kanssa on hausempaa.....	21
2.5.2	Yhdessä oppiminen.....	22
3	PALVELUKONSEPTI.....	24
3.1	Musiikkitietoa vanhemmille -verkkokurssi.....	24
3.1.1	Sisältö.....	24
3.1.2	Verkkoympäristö	25
3.1.3	Ajankäyttö	26
3.2	Potentiaaliset asiakkaat	27
3.3	Kustannukset.....	29
3.4	Palvelun elinkaari.....	30
4	TUTKIMUS.....	32
4.1	Tutkimusmenetelmän valitseminen	32
4.2	Haastattelun tavoitteet ja sisältö	33
4.2.1	Haastateltavien valinta	34
4.2.2	Haastateltavat	35
4.2.3	Haastattelut.....	35
4.2.4	Haastatteluteemat.....	36
4.3	Tulokset	38
4.3.1	Musiikkia harrastava lapsi	38
4.3.2	Musiikkioppilaitos	40
4.3.3	Vanhemmat	42
4.3.4	Musiikkitietokurssi	44
4.4	Yhteenvedo.....	47
5	POHDINTA	48
	LÄHTEET.....	51

LIITTEET	54
Liite 1. Haastatteluteemat	54

1 JOHDANTO

Ajatus tähän työhön lähti omista lapsuuden kokemuksistani, kun kuusivuotiaana aloitin viulunsoittoharrastuksen. Vanhemmillani ei ollut minkäänlaista musiikillista taustaa, ja ensimmäiset kaksi soitonopettajaani olivat nuoria viulunsoiton harrastajia. He olivat kyllä pitkällä harrastuksessaan ja ilmeisesti taitavia soittajia, mutta heillä ei ollut sen enempää muusikon kuin pedagoginkaan ammatillista koulutusta. Vaikka pidin soittamisesta, en vielä kahden vuoden soitto-opintojen jälkeenkään ymmärtänyt nuotinluvusta juuri mitään. Luontaisen musikaalisuuteni ansiosta olin kuitenkin oppinut soittamaan korvakuulolta opettajan soitettua ensin malliksi, joten mahdollisesti opettajat eivät edes ymmärtäneet tilannettani. Kotona soittoläksyt olivat tuskaa, kun en ymmärtänyt, mistä voi tietää mitä pitää soittaa, eikä vanhemmista ollut asiaan mitään apua. Ratkaisin tilanteen lapsen logiikalla ja jätin harjoittelematta. Kävin tunneilla soittelemassa, mutta en ollut kovin motivoitunut ja lopetinkin harrastuksen muutaman kerran. Palasin kuitenkin aina tauon jälkeen takaisin soittamisen pariin ja näin kului kymmenisen vuotta. Sitten vaihdoin instrumenttia tuubaan, ja vihdoinkin minulla oli opettaja, joka ei päästänyt minua pälkähästä ennen kuin opin nuottien nimet.

Lähtökohdistani huolimatta, ja vähän kuin ihmeen kaupalla, olen selviytynyt musiikin ammattilaiseksi. Toimiessani nyt itse soitonopettajana haluan varmistaa, että kukaan omista oppilaistani ei jäisi niin täydelliseen pimentoon kuin itse aikamani jäin. Siksi halusin kehittää konseptin, jonka avulla myös vanhemmat voisivat saada sen verran ohjausta musiikin perusasioissa, että heillä olisi keinoja tukea lastaan musiikkiharrastuksen parissa. Musiikkitietoa vanhemmille -verkkokurssin ideasta voi lukea tarkemmin luvusta kolme. Sitä ennen avaan luvussa kaksi kaikkea sitä, mikä musiikin harrastamiseen kuuluu. Yhdistelen teoretietoa omaan kokemukseeni soitonopettajana ja musiikin opiskelijana. Luku neljä käsittelee tutkimusta, jonka tein selvittääkseni muun muassa, millaisia odotuksia musiikkioppilaitoksilla on vanhempien osallistumisesta lapsensa musiikin opiskeluun. Kysyin myös vanhempien kokemuksia ja ajatuksia lapsen musiikkiharrastuksesta, ja heillä oli mahdollisuus kertoa, millaista tukea he itse kaipaisivat osatakseen auttaa lasta esimerkiksi kotiharjoittelussa.

Mikäli vanhemmilla ei ole omaakohtaista kokemusta musiikin opiskelusta, voi tuntua vaikealta tarjota musiikkiharrastusta omalle lapselle, vaikka asia kiinnostaisikin. Jos musiikkioppilaitokset huomioisivat vanhemmat heti alussa, kun lapsi opinnot aloittaa,

voisi se syventää vanhempien kokemusta siitä, että musiikista voisi tulla koko perheen harrastus. Se kenties puolestaan vahvistaisi perheiden sitoutumista harrastukseen ja auttaisi heitä esimerkiksi luomaan kotiin hyvät harjoittelukäytännöt heti alusta alkaen. Tästä taas olisi hyötyä niin lapselle ja perheelle itselleen kuin myös musiikkioppilaitokselle, joka saisi sitoutuneen ja innostuneen uuden oppilaan. Meidän perheessä sellaisesta tuesta olisi ainakin ollut valtavasti hyötyä, ja samoin kokivat tutkimusta varten haastattelemani vanhemmat.

2 MUSIIKKIHARRASTUS

2.1 Musiikkiin tutustuminen

Musiikki on ollut osa elämäämme ihmiskunnan alkua ajoista lähtien. Jo muinoin sen avulla on viestitty, kosiskeltu ja viihdytty. Musiikki ja siihen liittynyt liike, tanssi, ovat vahvistaneet yhteenkuuluvuuden tunnetta ja motorisia taitoja, sekä yleistä hyvää oloa. Eli siis samoja asioita kuin vielä nykyäänkin, ja nykyteknologia mahdollistaa jopa vaikutusten todentamisen aivokuvauksen avulla; musiikki saa aivojen syvien osien mielihyvakeskukset aktivoitumaan. (Numminen, Erkkilä, Huotilainen & Lonka 2009, 10.)

Muun muassa näistä syistä monet vanhemmat tahtovat mahdollistaa lastensa musiikkisuhteen kehittymisen, ja esimerkiksi musiikkileikkikoulussa musiikkiharrastuksen voi aloittaa jo hyvin nuorella iällä. Monet tahot, kuten yksityiset musiikkikoulut, seurakunnat ja musiikkiopistot, järjestävät esimerkiksi vauvamuskareita, joissa vanhempi voi käydä yhdessä jo alle yksivuotiaan lapsen kanssa. Myös kotona laulelu ja loruilu lasten kanssa on oiva tapa luoda yhteisiä mukavia leikkituokioita, ja samalla tutustuttaa heitä musiikin maailmaan. Nykyään on saatavilla myös laadukkaita soivia laulukirjoja, joissa on mukana CD, jolle laulut on tallennettu. Niiden avulla kotosallakin pääsee matalalla kynnyksellä musisoimaan, vaikka vanhemmalla itsellään ei aiempaa musiikkitaustaa olisikaan. (Vrt. esim. Paasolainen 2016; Kallio 2016.)

Vähän vanhempana lapsi voi aloittaa johonkin instrumenttiin tutustumisen. Aloittamiskä riippuu varsin paljon soittimesta ja lapsen luontaisesta kiinnostuksesta sitä kohtaan. Viulu on kokonsa puolesta soitin, jota voi alkaa soittaa jo kolmevuotiaana, samoin erilaiset rytmi- ja palasoittimet sopivat hyvin jo taaperoikäisille. Useimmista muistakin soittimista löytyy pieniä kokoja, joita lapsen on mahdollista käsitellä viimeistään esikouluiässä. Tärkeintä instrumentin valinnassa on kuitenkin se, että lapsi tuntee sitä kohtaan itse viehtymystä. Silloin musiikkiharrastukselle voidaan alusta alkaen luoda pohjaa, johon lapsi on itse sitoutunut. Motivaation ylläpitämiseksi on tärkeää huomioida oppilaan omat mieltymykset, tavoitteet ja oppimistavat (Olsonen 2012, 47).

Soittoharrastuksella on musiikin ilon löytymisen lisäksi myös selkeitä fyysisiä ja psyykkisiä vaikutuksia, kuten esimerkiksi hieno- ja karkeamotoriikan kehittyminen. Samanlainen nuotinluku, soittaminen ja oman soiton kuulostelu puolestaan kehittävät havaintomotoriikkaa, eli eri aistitoimintojen (tässä tapauksessa näkö-, liike- ja kuuloaistien) yhteistyötä. (Matinlassi 2014, 30.) Musiikkiin eläytyminen ja sen tulkinta taas vahvistavat lapsen tunne-elämän kehitystä, ja soittoharjoittelun ansiosta kehittyvät pitkäjänteisyys ja kärsivällisyys (emt., 34).

Myös musiikkiharrastuksen vaikutuksia kognitiivisiin kykyihin on viime vuosina tutkittu paljon. Kognitiiviset taidot tarkoittavat ajatteluun, havainnointiin, oppimiseen ja tiedonkäsittelyyn liittyviä kykyjä, ja musiikkia harrastavien lasten on huomattu kehittyvän esimerkiksi kielellisesti nopeammin kuin musiikkia harrastamattomien. Musiikin harrastaminen parantaa muun muassa sanallista muistia, lukutaitoa sekä vieraiden kielten ääntämystä (Miendlarzewska & Trost 2014; Jaschke, Honing & Scherder 2018).

Musiikkiharrastuksen ei välttämättä tarvitse tähdätä minkään yksittäisen instrumentin hallintaan, vaan jo viikoittainen musiikkileikkikoulutoiminta tuo musiikin hyödyt esiin. Suomalaiset tutkijat Linnavalli, Putkinen, Lipsanen, Huotilainen & Tervaniemi (2018) tutkivat kahden vuoden ajan 5–6-vuotiaita lapsia, jotka viikoittain osallistuivat päiväkodissa muskariin eli musiikkileikkikouluun. Vertailuryhmiä oli kaksi, joista toisessa lapset osallistuivat päiväkodissa viikoittaisille tanssitunneille, toisessa lapsille ei ollut tarjolla mitään erityistä, päiväkodin normaaliarjesta poikkeavaa ohjelmaa. Tulokset osoittivat, että muskaritoiminnassa mukana olleiden lasten kielelliset taidot, kuten äänteiden prosessointitaidot ja sanavarasto, kehittyivät nopeammin kuin vertailuryhmillä. Erityisen paljon muskarista hyötyivät ne lapset, joilla oli matalampi lähtötaso tutkimuksen alussa.

Musiikkiin tutustuminen ja musiikkiharrastuksen aloitus voi siis olla lapselle paitsi matka elämänmittaiseen rakkauteen säveltaiteen kanssa, myös mukava tapa tasoittaa tietä pitkin koulutaivalta. Tutkija Suvi Saarikallio (2010) selvitti peruskoulun päättävien nuorten suhdetta musiikkiin, ja vastauksissa kuvastui, miten nuoret kokivat musiikin merkityksellisenä monin tavoin. He saivat musiikin kautta ystäviä ja liittyivät musiikin monenlaisiin yhdessäolon ja -tekemisen muotoihin. Musiikki auttoi käsittelemään ja ilmaisemaan tunteita sekä yksin että vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Musiikki toimi ajanvietteenä sekä tunnelmanluojana, tarvittaessa vaikkapa rentoutti tai piristi. Nuoret

liittivät musiikkiin myös tavoitteita ja haaveita, kuten soittotaidon kehittämisen. Musiikki liittyi nuorten elämään kokonaisvaltaisesti ja eräs nuori olikin kiteyttänyt asian lauseeseen ”Se ei ole vain hauskaa, se on elämäntapa!”. (Saarikallio 2010, 53–58.)

2.2 Harrastuksen tavoitteet

Musiikkia voi harrastaa monella tapaa, joko enemmän tai vähemmän tavoitteellisesti. Ja se, miten tavoitteellisesti musiikkia haluaa harrastaa, vaikuttaa opiskelupaikan valintaan, joten kodeissa on hyvä huomioida asia jo siinä vaiheessa, kun harrastuspaikkaa mietitään. Esimerkiksi musiikkiopistot ja konservatoriot, jotka tarjoavat taiteen perusopetusta, edellyttävät, että soittoharrastuksessa edetään tavoitteellisesti ja edistymistä seurataan arvioinnein (Opetushallitus 2017, 44–45). Näin ollen näissä oppilaitoksissa opiskeluun tarvitaan halua kehittää omaa osaamista. Kehityksen tueksi oppilaitokset tarjoavatkin monenlaisia mahdollisuuksia, ja usein soittotunnin lisäksi oppilas osallistuu myös sekä musiikin hahmotusaineiden ryhmään että yhteissoittoon. Ajallisesti tämä tarkoittaa useampaa viikoittaista käyntiä musiikkiopistolla, sillä kaikkia aktiviteetteja ei millään saa mahdutettua samaan päivään, eikä se olisi oppimisen kannalta järkevääkään. Tavoitteellinen musiikin opiskelu vaatii siis sitoutumista.

Koska pieni lapsi ei osaa vielä hahmottaa oman harrastuksensa tavoitteita ja vaatimuksia, on kysymys yleensä siitä, kuinka hänen vanhemmillaan riittää aikaa, intoa ja energiaa tukea lasta tämän harrastuksessa. Lapsi itse yleensä kyllä innostuu asiastaan, jos hänellä on siihen luontaista kiinnostusta ja hänen saamansa ohjaus ja tuki ovat innostavia. Musiikkikasvatuksen lehtori Erja Kosonen (2009) kirjoittaa, että kouluiässä lapsen musiikkiharrastukseen ei kuitenkaan riitä enää pelkkä vanhempien innostus, vaan siihen tarvitaan lapsen omaa kiinnostusta, jotta motivaatio harrastukseen säilyy. Jos lapsi ei halua jatkaa soittoharrastusta, ei sitä kannata pitää merkinä hänen negatiivisesta suhtautumisestaan musiikkiin ja sen harrastamiseen. Soittaminen voi silti jäädä satunnaiseksi ajanviettotavaksi ja sellaisenaan tarkoituksenmukaiseksi. Määrätietoinen opiskelu vain on saanut väistyä jonkin toisen, lapselle mielekkäämmän asian tieltä. Silti yhteys musiikkiin voi säilyä ja harrastus voi kenties alkaa myöhemmällä iällä uudelleen. (Kosonen 2009, 160–161.)

Joskus lasta saattaa kiinnostaa edelleen itse soittaminen, mutta tavoitteellinen musiikinopiskelu tuntuu kuitenkin liian vaativalta. Silloin opiskelupaikkaa kannattaa etsiä esimerkiksi yksityisopetuksesta tai vapaan sivistystyön kentältä, kuten kansalaisopistosta. Tällöin opetuksessa on mahdollista edetä verkkaisemmankin oppilaan tahtiin, sillä painetta tasosuorituksista ei ole samaan tapaan kuin taiteen perusopetuksessa.

2.2.1 Soitto- ja laulutunnit

Ammattitaitoinen instrumenttiopettaja osaa valita lapselle juuri oikeanlaiset menetelmät suhteessa hänen ikä- ja taitotasoonsa. Tunneilla harjoitellaan muun muassa instrumentin hallintaa, musiikin peruskäsitteitä, soitto- tai laulutekniikkaa ja ilmaisua. Kokeneenkin opettajan kanssa oppilas-opettajasuhteen muodostuminen ja sopivien työskentelytapojen löytyminen vie kuitenkin aikansa, sillä jokainen oppija on erilainen, eikä ole olemassa mitään tiettyä toimintatapaa, joka sopisi kaikille (Raiskio 2018). Tutustumisvaihe voi kestää puolesta vuodesta vuoteenkin ja siksi olisi tärkeää, että lapsella säilyisi sama opettaja useamman vuoden kerrallaan, jotta kaikki aika ja energia ei menisi aina uuteen ihmiseen tutustuessa.

Professori Susan Hallam (2002, 234) on kartoittanut tutkimuksia liittyen soitonopettajan vaikutukseen lapsen harjoittelumotivaatioon, ja etenkin musiikkiharrastuksen alkuvaiheessa opettajan lämpimän ja sympaattisen olemuksen on todettu vaikuttaneen positiivisesti lapsen innostukseen [Sosniak, 1985; Sloboda & Howe 1991]. Musiikkikasvattajat ja musiikkikasvatuksen tutkijat Mikko Anttila ja Antti Juvonen (2002) kuvaavatkin soittoharrastuksen alkua ”musiikin ja omien mahdollisuuksien etsimiseksi”. Tässä vaiheessa soittotunneilla oppilaalle on tärkeintä kokemus siitä, että hän on turvallisessa vuorovaikutuksessa aikuisen kanssa. Opettaja, joka osoittaa lapselle lämpöä ja ystävällisyyttä ja tekee tunteista mukavia ja innostavia, luo hyvää pohjaa oppilaan tulevalle harrastukselle. Valitettavasti kiinnostus musiikin harrastamista kohtaan on mahdollista tukahduttaa yhtä lailla nopeasti, mikäli opettaja on esimerkiksi liian vaativa, epäystävällinen tai muulla tavalla ankea. (Anttila & Juvonen 2002, 143.) Viulupedagogi Piia Tuohino (2009) toteaa, että onneksi menneiden aikojen negatiiviseen palautteeseen perustunut opetustyyli on nykyään aika lailla väistynyt. Nyt nähdään, että kokeakseen onnistuneensa ja menestyneensä lapsi ja nuori tarvitsee edistymisestään positiivista ja kannus-

tavaa palautetta, sillä yleensä hän pyrkii kuitenkin tekemään parhaansa senhetkisillä taidoillaan. Omalta opettajalta saatu palaute on kaikista palautteista tärkein, ja oppilaan saama tunnustus tehdystä työstä kannustaa häntä jatkossakin selviytymään eteen tulevista kimuranteistakin tilanteista. (Tuohino 2009, 10–11.)

Yksi varsin arkinen tilanne, jonka kanssa moni musiikin harrastaja ainakin ajoittain kamppailee, on harjoittelu. Opetushallituksen (2017) laatimissa Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa yksi soiton ja laulun opettamisen tavoitteista on ”ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti” (Opetushallitus 2017, 42). Tunneilla käydäänkin usein läpi, miten uusia kappaleita voi harjoitella mahdollisimman käytännöllisesti, jotta harjoittelusta saa parhaan hyödyn irti. Varsinkaan nuoret oppilaat eivät kuitenkaan välttämättä vielä muista tai osaa siirtää näitä harjoitteluohjeita käytäntöön omatoimisesti. Niinpä myös vanhempien olisi hyvä saada ohjeistusta, jotta he saisivat työkaluja kotiharjoittelun ohjaamiseen. Helpoiten tämä onnistuu varmaankin osallistumalla lapsen soitto- tai laulutunnille, jonne vanhemmat yleensä ovatkin oikein tervetulleita. Ja varsinkin alussa tunneille osallistuminen voi olla jopa suotavaa, etenkin jos lapsen instrumentti on koko perheelle uusi. Näin opettaja voi tunnin kuluessa opastaa myös vanhempia tarkkailemaan esimerkiksi lapsen soittoasentoa kotiharjoittelun aikana. Opettajalle on luonnollisesti kuitenkin annettava työrauha, ja mikäli vanhempien läsnäolo tunnilla aiheuttaa lapsessa levottomuutta, on näitä tilanteita varten syytä laatia yhdessä pelisäännöt.

2.2.2 Harjoittelu

Vanhempien rooli etenkin pienten lasten soittoharjoitteluun kannustamisessa ja valvoimisessa on varsin merkittävä. Harvalla nuorella muusikonalulla on niin vahvoja itsesääntelytaitoja, että harjoittelu sujuisi täysin omatoimisesti. Harjoittelutaitoja voidaankin opetalla yhdessä vanhemman kanssa esimerkiksi siten, että aikuinen muistuttaa harjoittelun aloittamisesta ja käy yhdessä lapsen kanssa läpi mitä ja miten on tarkoitus harjoitella. Näin harjoittelulle sovitaan yhdessä tavoite, joka voi olla vaikka yhden kappaleen harjoitteleminen huolellisesti keskittyen jonkin tietyn aikaa. Tuohinon (2009) mukaan etenkin alussa jo 10–20 minuutin päivittäinen harjoittelu on yleensä riittävä, ja harjoittelumäärä kasvaa vähitellen harrastuksen edetessä ja kappaleiden vaikeutuessa. Vanhempien tulisi pitää lapsen päivittäisestä harjoittelusta alkuun sääntillisesti kiinni, jolloin siitä

tulee vähitellen tapa, jota lapsi osaa jatkossa itsekseenkin noudattaa. (Tuohino 2009, 49.)

Merkityksellistä on myös harjoitteluajankohdan valinta. Siihen vaikuttavat luonnollisesti perheen muut arkirutiinit, mutta tärkeää on huomioida myös lapsen vireystila. Tehokas harjoittelu vaatii keskittymistä, joten kovin myöhäinen ajankohta ei välttämättä palvele enää tarkoitustaan. Väsyneenä harjoittelu muuttuu helposti huolimattomaksi ja epätarkaksi, jolloin lapsi oppii virheitä, joista pois opettelu on myöhemmin työläämpää. (emt., 49.)

Harjoittelua voi dokumentoida esimerkiksi harjoittelupäiväkirjaan, johon harjoittelun jälkeen merkitään päivämäärä ja esimerkiksi soitettu minuuttimäärä (emt., 58–59). Päiväkirjaan voi merkitä myös tunteja ennen ja jälkeen harjoittelun. Usein nimittäin hankalimmalta tuntuu juuri aloittaminen, vaikka harjoittelun jälkeen olo onkin innostunut ja tyytyväinen. Kirjaamistapa voi olla mikä vain, mikä lapsesta sopivalta tuntuu. Esimerkiksi piirtämällä ilmeitä tai erilaisilla tarroilla lapsi pystyy ilmaisemaan monenlaisia asioita jo ennen kirjoitus- ja lukutaitoa. Tärkeää on, että päiväkirjamerkinnoilla lapsi tekee ennen kaikkea itselleen näkyväksi omaa toimintaansa ja voi tarkastella sitä jälkepäin. Jonain kehnompänä päivänä siitä voi vaikka saada lisää motivaatiota harjoittelulle.

Harjoittelemaan oppimisessa kyse on ennen kaikkea hyvien ja toimivien mallien opettelusta. Harjoittelun määrä sinällään ei kerro vielä harjoittelun laadusta (Olsonen 2012, 47), ja lyhyessäkin ajassa voi oppia paljon, jos harjoittelutavat ovat hyviä (Tuohino 2009, 49). Lapset haluaisivat yleensä syöksyä suin päin soittamaan, mutta uuteen kappaleeseen on hyvä tutustua alkuun nuottikuvaa tutkaillen, rytmiä tapailien ja kenties vielä melodiana laulaenkin. Ja ennen kuin lähdetään harjoittelemaan kappaletta kokonaisuudessaan, on se hyvä vielä jakaa vielä pienempiin osiin ja tutkia vaatiiko joku kohta enemmän huomiota. Niitä harjoitellaan sitten vielä erikseen, ennen kuin aloitetaan kappaleen soittaminen tai laulaminen kokonaisuudessaan. (Tuohino 2009, 50–51.)

Esimerkiksi juuri tällaisissa asioissa vanhemmat ovat lapselle oiva apu harjoittelussa, sillä lapset itse haluaisivat yleensä soittaa tai laulaa koko kappaleen heti kerralla läpi. Tästä seuraa helposti se, että jos matkan varrella on asioita, joita lapsi ei vielä oikein

hallitse, tulee kappale harjoiteltua virheineen. Ja jos virheellisiä toistoja tulee useita peräkkäin, on niistä myöhemmin vaikeampi päästä eroon. Myös tempolla eli soitt nopeudella on merkitystä. Kun aloitetaan riittävän rauhallisella tempolla, on mahdollista toteuttaa sekä oikeat äänet että rytmit. Liian nopea tempo aiheuttaa sen, että keskittyminen ei riitä kaikkien asioiden yhtäaikaiseen huomioimiseen, vaan jokin osa-alue, huonoimassa tapauksessa ne kaikki, kärsivät. Ja lopputulos on jälleen se, että asioita opitaan virheellisesti. Ja soitonopettajaani Eero Kolaria lainaten: ”miksi soittaa väärin, kun samalla vaivalla voi soittaa oikeinkin”.

2.3 Yhteistyö opettajan ja kodin välillä

Musiikkiharrastus eroaa monesta muusta harrastuksesta siinä, että opetus on (useimmiten) henkilökohtaista. Näin ollen oppilaan ja opettajan välille voi muodostua hyvinkin henkilökohtainen suhde, jos yhteistyö jatkuu useita vuosia ja henkilökemiat osuvat hyvin yhteen. Tästä syystä myös opettajan ja vanhempien välille on hyvä alkaa luoda luottamuksellista yhteyttä alusta alkaen. Tutkija Annu Tuovila (2003) toteaa lasten musiikkiharrastusta käsittelevässä väitöstutkimuksessaan, että antoisan musiikinopiskelun syntymiseksi soitonopettajan, lapsen ja kodin yhteistyö on oikeastaan välttämätöntä (Tuovila 2003, 224). Muun yhteydenpidon rinnalla se voi tarkoittaa myös esimerkiksi sitä, että vanhemmat ovat joskus soittotunneilla mukana ja pääsevät näin seuraamaan mitä siellä tehdään. Kasvotusten tavatessa on myös helpompaa ottaa puheeksi esimerkiksi kotiharjoitteluun liittyviä asioita tai esittää kysymyksiä tai toiveita. Opettaja voi myös näyttää, mihin asioihin vanhempien olisi hyvä kiinnittää lapsen harjoittelussa huomiota auttaakseen häntä kehittämään soittotaitoaan parhaalla mahdollisella tavalla. Tuohinon (2009) mukaan tähän tarkoitukseen lapsella voi olla soittotunneilla mukana myös jonkinlainen läksyvihko, johon kirjataan merkintöjä seuraavaa tuntia varten. Täytyy kuitenkin pitää mielessä, että opettajalla ei ole mahdollisuutta kirjoittaa tunnilla ohjeistusta kovin laajassa mittakaavassa samaan aikaan, kun opettaa lasta soittamaan (Tuohino 2009, 59).

Vanhempien ja soitonopettajan hyvä yhteys palvelee lasta myös silloin, jos tämä ei koe saavansa soittotunneilla sellaista opetusta kuin haluaisi. Toisilleen tuttujen aikuisten on helpompi ottaa asia esille ja etsiä yhdessä lapsen kanssa ratkaisuja tilanteeseen. Tuovi-

lan (2003) tutkimuksessa 32 lasta, lähes puolet tutkimukseen osallistuneista, koki musiikkiharrastuksen myönteisten merkitysten vähentyneen viisivuotisen tutkimusjakson aikana. Lapset kokivat muun muassa, että heillä ei ollut juurikaan mahdollisuutta vaikuttaa omaan harrastukseensa. Vanhemmat päättivät aikataulut, opettaja päätti soitettavan ohjelmiston, tutkinnot ja esiintymiset. Ja jos lapsen edistyminen oli ollut hidasta, ei opettaja välttämättä päästänyt häntä konserttiin esiintymään, jolloin lapsi koki epäonnistuneensa. Lapsissa heräsi epäonnistumisen ja syyllisyyden tunteita myös silloin, jos nuottien lukemisen kanssa oli vaikeuksia tai harjoittelu ei maistunut. Puolet näistä lapsista lopetti soittamisen tutkimuksen kuluessa. (Tuovila 2003, 208-213.)

Lopettamista edelsi usein alisuoriutumisen kehä, kun lapsi ei esimerkiksi kokenut soitotunnilla harjoiteltavaa ohjelmistoa mielekkääksi, eikä jaksanut harjoitella sitä kotona. Sen seurauksena eteneminen hiipui tai tyssäsi kokonaan, josta taas seurasi kielteistä huomiota niin vanhempien kuin opettajankin taholta. Se taas oli omiaan vähentämään lapsen kiinnostusta opiskelua kohtaan entisestään. (Tuovila 2003, 244.) Syyistä tai toisesta aikuiset eivät kuitenkaan yleensä osanneet puuttua tilanteeseen ja muuttaa toimintatapoja opiskeluprosessin aikana, jotta lapsi olisi voinut kokea soittoharrastuksen myönteisempänä (emt., 210).

Usein näissä tilanteissa myös vanhemmat saattoivat olla opetukseen tyytymättömiä, ja he olisivat kaivanneet toimivampaa yhteyttä kodin ja opettajan välillä. Toisaalta he kokivat epävarmuutta omista vaikutusmahdollisuuksistaan, jos eivät pitäneet omaa ymmärrystään musiikin harrastamisesta riittävänä. Lasten soitonopettajat taas kokivat, että nämä harrastuksen lopettamaan päätyneet lapset vaativat jatkuvaa motivointia viimeistään ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen, heidän etenemisensä oli hidasta ja heidän opettamisensa työlästä. (Tuovila 2003, 214.)

Koska kodin, soitonopettajan ja oppilaan välillä saattoi olla hyvinkin ristiriitaisia odotuksia, joista ei kuitenkaan käyty keskustelua joko lainkaan tai riittävästi, ei tilanne kohtanut lasten kannalta millään lailla. Sen sijaan he lopettivat musiikkiopintonsa tilanteessa, jossa he olivat turhautuneita soitotunteihin ja epävarmoja omasta osaamisestaan, sekä kokivat olevansa sopimattomia oppilaita, joiden työpanos oli riittämätön. (Tuovila 2003, 210–217.) Kuulostaa mielestäni varsin surulliselta lopputulokselta, etenkin kun ajattelee millaisin odotuksin ja toivein musiikkiharrastus yleensä aloitetaan. Siksi koti-

väen ja soitonopettajan olisikin tärkeää keskustella pitkin matkaan lapsen soittoharrastuksen edetessä, jotta esiin tuleviin mahdollisiin pulmiinkin osattaisiin reagoida hyvissä ajoin ennen tilanteen totaalista hankaloitumista.

2.3.1 Tekniikan hyödyntäminen

Mikäli vanhemmat eivät aikataulusyistä pääse tunneille mukaan, yksi mahdollisuus on, että opettaja videoi joitain lapsen soittotunteja, jolloin vanhemmat voivat katsoa niitä jälkeenpäin kotona yhdessä lasten kanssa. Viulunsoiton etäopetusta kehittäneet Rajamäki, Szilvay & Haverinen (2017, 45) totesivat, että heidän kokemuksensa mukaan tuntien videoinnin ansiosta vanhemmat osasivat paremmin tukea lapsen kotiharjoittelua, joka johti nopeampaan kehitykseen soittoharrastuksessa.

Tanssinopettaja Taija Sipola (2015) tutki opinnäytetyössään, miten videokuvaamista voi hyödyntää tanssin opetuksessa. Hän teki huomion, että pelkkä kuvaaminen ja videomateriaalin jakaminen oppilaille ei riitä, vaan heille on opetettava myös, miten kuvattua materiaalia tulee katsoa. Opettajan on siis osoitettava mihin asioihin huomiota tulee katsoessa kiinnittää, jotta tallenteesta on sellaista hyötyä, jota sillä on tavoiteltu. (emt., 26.) Soittotuntia kuvattaessa tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi soittoasento, käsien tai sormien käyttö, tai nauhalla kuultavissa olevat asiat, kuten kappaleen rytmi tai tulkinta.

Ennen tuntien kuvaamista on oppilaan ja vanhempien kanssa syytä sopia asiasta, samoin kuin siitä, miten valmiita tallenteita käytetään. Näin kaikilla osapuolilla on yhteinen käsitys siitä, voiko materiaalia laittaa jakoon esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai saako sitä esittää muille. Lisäksi on syytä huomioida, että myös tekijänoikeusasiat saattavat vaikuttaa siihen, miten tallennetta voi käyttää. Tekijänoikeusasioista voi ottaa selvää Teostosta, ja heidän sivuillaan on tietoa esimerkiksi siitä, miten YouTubeessa on huomioitava tekijänoikeudet. Sivuilla kerrotaan, että musiikin harrastaja voi yksityishenkilönä ladata YouTubeen videon, jossa itse esittää musiikkia, eikä hän tarvitse siihen erityisiä lupia. Tilanne on kuitenkin toinen, mikäli opettajakin on mukana videolla, sillä silloin sisällön voidaan katsoa liittyvän tämän ammatinharjoittamiseen. Tällöin musiikin esittämiseen on hankittava erikseen lupa yhteispohjoismaiselta Nordisk Copyright Bureau NCB:lta. (Teosto, viitattu 29.9.2018.)

Soittotunteja voi myös äänittää myöhempää kuuntelua varten esimerkiksi oppilaan puhelimen sanelin-toiminnolla. Näin opettaja voi vaikka soittaa malliksi kotiläksyksi tulevan kappaleen ja kertoa harjoitteluohjeet sanelimeen, jolloin ne voi kuunnella uudelleen vielä kotona. Jos lapsella ei ole tarkoitukseen sopivaa puhelinta, voi käyttää vaikka muistikortillista tallenninta, tai opettaja voi äänittää pätkiä tunnista omalla puhelimellaan ja lähettää ne sitten oppilaan huoltajalle.

2.3.2 Lapsen erityistarpeet

Sujuva yhteydenpito mahdollistaa tiedon jouhevan siirtymisen myös kotoa soiton- tai laulunopettajalle. Vanhemmille ei aina välttämättä tule mieleen, että myös lapsen instrumenttiopettajan olisi hyvä tietää, mikäli oppilaalla on esimerkiksi jotain erityistarpeita. Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi lukivaikeus tai tarkkaavuuden häiriöt. Asiasta puhuminen voi tuntua vanhemmista tarpeettomalta leimaamiselta harrastuspiirissä, ja se jää siksi mainitsematta. Ikävimmässä tapauksessa tilanne voi johtaa kuitenkin siihen, että jos esimerkiksi nuottien hahmottaminen on syystä tai toisesta hankalaa, voi koko musiikkiharrastus muuttua lapselle vastenmieliseksi.

Näin ollen olisi siis ensiarvoisen tärkeää välittää esimerkiksi tieto lukivaikeudesta myös soitonopettajalle. Tällöin opettajan on mahdollista valmistautua erityistoimenpiteisiin, jos nuottien lukemisen kanssa tulee myös pulmia, sillä nuotinlukua on mahdollista helpottaa useilla tavoilla, eikä lukivaikeuden pidä antaa estää musiikin harrastamista. (Huottilainen & Putkinen 2008, 211). Ja toisaalta nuottikirjoituksen lukeminen harjoittaa myös tekstin lukemiseen (emt., 204), joten musiikin opiskelu voi toimia jopa kuntouttavana harrastuksena.

Lukivaikeus on toki vain yksi esimerkki, mutta sen tarkoitus on osoittaa, että kun opettajalla on tiedossa, että lapsella on erityisiä tarpeita, löytyy niihin usein myös apua. Poikkeusolosuhteita voi tietysti olla muutenkin, ilman, että taustalla tarvitse olla mitään terveydellistä tekijää. Esimerkiksi perhetilanteen muutokset tai vaikka lemmikin kuolema voivat heijastua hyvinkin voimakkaasti lapsen käyttäytymiseen, mutta soittotunnilla lapsi ei osaa tai halua tuntemuksiaan sanoittaa. Opettajan on kuitenkin helpompi suhtautua tilanteen vaatimalla tavalla, jos hänellä on tieto, mitä on tapahtunut.

2.4 Tuki kotona

Optimaalisessa tilanteessa musiikkiharrastuksen aloittaminen on ollut lapsen oma idea tai ainakin hän suhtautuu siihen innostuneesti. Vanhemmilla on mahdollisuus tukea tuon innostuksen jatkumista olemalla kiinnostuneita siitä, mitä lapsi on kulloinkin oppinut. Soittamaan oppiminen vaatii pitkäjänteistä sitoutumista, joten kotona on hyvä luoda soittoharjoittelulle selkeät puitteet niin ajan kuin tilankin suhteen. Esimerkiksi nuottiteelineen hankinta on tärkeä investointi heti opintojen alussa, jotta kotiharjoittelu on alusta alkaen mahdollisimman ergonomista (Tuohino 2009, 50). Jos nuotit ovat esimerkiksi pöydällä tai tuolin selkänojaa vasten, ei lapsi välttämättä pysty katsomaan niitä ylläpitäen samalla hyvää soittoasentoa. Asentovirheet voivat hankaloittaa soittamista ja aiheuttaa kipuja. Virheellisestä asennosta on myöhemmin myös vaikea oppia pois.

Mikäli vanhemmilla itsellään ei ole mitään musiikillista taustaa, voi harjoittelun tukeminen tuntua alkuun vaikealta. Kotiharjoitteluun tulleita asioita käydään kuitenkin yleensä ensin tunnilla läpi, joten on hyödyllistä, jos vanhempi pääsee seuraamaan tuntia. Sillä vaikka lapsella pitäisi olla tieto siitä, mitä ja miten harjoitella, voi hänen olla hankala muistaa sitä myöhemmin tarkasti. Siksi kotona kannattaakin palata tunnilla opittuihin asioihin mitä pikemmin, sillä sitä paremmin ne ovat muistissa. Esimerkiksi soittoläksyjien läpikäyminen vielä soittotuntipäivän iltana helpottaa harjoitteluun palaamista seuraavina päivinä.

Jos vanhemmilla on jonkinlainen käsitys musiikin perusasioista, on siitä varmasti hyötyä lapsen musiikkiharrastuksen tukemisessa. Ja mikäli vanhempaa itseään kiinnostaa oppia lisää musiikista, on lapsen harrastuksen aloitus sopiva hetki tutustua itsekin aiheeseen. Tosin vanhemmille tarkoitettua suomenkielistä kirjallisuutta ei tunnu olevan juuri-kaan tarjolla lukuun ottamatta Piia Tuohinon (2009) kirjoittamaa opusta ”Eväitä ensimmäiselle viuluvuodelle. Opas aloittelevan pikkuviulistin vanhemmille ja opettajalle”. Vaikka kirjanen on tarkoitettu erityisesti viulistien vanhemmille, on siellä hyvää yleis-tietoa myös esimerkiksi harjoittelun tukemisesta.

Toki musiikin peruskäsitteitä voi lapsen kanssa vertaisoppia myös esimerkiksi soittotunneilla käytössä olevasta soittovihosta. Opetuskäyttöön tarkoitetuissa materiaaleissa esitetään asiat yleensä loogisessa järjestyksessä, selkeästi ja seikkaperäisesti, joten aikuisen

on jossain määrin helppo omaksua asiat ainakin teoreettisesti. On kuitenkin tärkeää muistaa, että lapsen harrastus ei vaadi vanhemmilta omaa harrastuneisuutta, vaan pääasia on olla kiinnostunut lapsen tekemisistä. Vastuu opetuksesta on soitonopettajalla. Tämä on tärkeää muistaa laulupedagogi Ulla Raiskion (2018) mukaan myös vanhempien, joilla itsellään on musiikillista taustaa. Raiskio sanoo, että lapselle on syytä antaa tilaa olla oman instrumenttinsa erityistaitaja, ja vanhemman on mieluummin pidettävä omaa osaamistaan vähän taka-alalla. Vaikka aikuisen joskus kovasti mieli tekisikin, niin lasta ei pidä lähteä ylen määrin neuvomaan, jos tämä ei itse pyydä apua, vaan mieluummin ihaillessa ihmetellä mitä kaikkea lapsi soittimella jo osaa tehdä.

Lapsen kannalta merkityksellisintä lienee kuitenkin vanhemman kiinnostus ja kannustus lapsen musisoimista kohtaan. Harjoittelun väheksyminen tai vaihtoehtoisesti siihen pakottaminen, kuten myös liian kriittinen, vaativa tai epärealistinen suhtautuminen harjoitteluun voivat latistaa lapsen oman innon musisoimista kohtaan (Hallam 2002, 235). Ja jos lapsen kykyihin ja mahdollisuuksiin ei aikuisten taholta uskota, siirtyvät nämä uskomukset nopeasti myös lapsen omaksi kokemukseksi osaamisestaan, ja sen seurauksena hän helposti lopettaa itsekkin yrittämästä (Raiskio 2018).

Kannustaminen ja kehuminen sen sijaan ruokkivat lapsen intoa ja tekevät tämän osaamista näkyväksi. Lasta ei tarvitse eikä kannatakaan kehua tyhjästä, vaan huomioida hänen toimintansa. Jokaisesta harjoittelukerrasta löytyy varmasti jotain hyvää sanottavaa, vaikka soitto ei aina sujuisikaan täydellisesti. (Kuusisto 2015.) Pienet palautteet, kuten esimerkiksi ”jaksoitpa keskittyä hienosti!”, ”huomaatko, miten paljon sujuvammin se jo menee kuin viime viikolla?”, ”olen iloinen huomattessani, miten hyvää huolta pidät soittimestasi” ja ”olen ylpeä sinusta!” tekevät näkyväksi lapsen omaa toimintaa. Näin lapsi oppii refleктоimaan suoriutumistaan myös itse ja huomaamaan oman toimintansa vaikutuksia.

Lapsen kasvaessa ja harjoituskokemuksen karttuessa vastuuta harjoittelusta on syytä siirtää lapselle itselleen yhä enemmän. Esimerkiksi juuri kotiharjoittelun toteuttaminen on itsehallintataito, jota musiikkiharrastuksen kautta pääsee ja joutuu harjoittelemaan. (Hallam 2002; Olsonen 2012, 49.) Kun se alkaa sujua omatoimisesti, on lapsi saavuttanut taidon, josta on paljon hyötyä paitsi soittoharrastuksessa, myös elämässä yleensäkin. Tuovilan (2003) tutkimuksessa vanhempien jatkuva muistuttelu harjoittelusta sekä harjoittelun arviointi aiheuttivat lapsissa tyytymättömyyttä itseään kohtaan, jos nämä olivat

soittaneet jo useamman vuoden. Joissain tilanteissa sellainen saattoi jopa johtaa harrastuksen lopettamiseen. (Tuovila 2003, 189–191.) Näin ollen voidaan todeta, että kotiväen rooli ja merkitys lapsen harjoittelussa on merkittävä mutta myös muuttuvainen, ja vaatii vanhemmilta suurta herkkävaistoisuutta.

2.5 Musiikin yhteisöllisyys

Musiikkiharrastuksen kautta on mahdollista harjoitella sosiaalisia taitoja ja löytää samanikäisiä, yhteisiä kiinnostuksen kohteita omaavia kavereita. Yhdessä musisoiminen kehittää toisten huomioonottamiskykyä, yhdessä osallistumista ja harjoittaa yhteiseen tavoitteenasettamiseen. Ja kun tavoitteet saavutetaan, onnistutaan yhdessä, on se palkitsevaa. Itse asiassa jo ryhmään kuuluminen on itsessään palkitsevaa, ja siinä ohessa luodaan kaverisuhteita, jotka voivat kestää koko elämän. (Olsonen 2012, 49.) Siksi lasta kannattaa ehdottomasti rohkaista osallistumaan tarjolla oleviin mahdollisuuksiin soittaa yhdessä muiden kanssa. Opiskelupaikasta riippuen tällaisia mahdollisuuksia tarjoutuu esimerkiksi orkestereissa, pienemmissä yhtyeissä ja bänditoiminnassa. Joissakin musiikkiopistoissa muodostetaan musiikkikokoonpanoja myös oman instrumenttiryhmän sisällä, esimerkiksi viulu-, huilu- tai vaskiyhtyeitä. Yhdessä voi soittaa myös pareittain duona, kolmistaan triona ja niin edelleen.

Mahdollisuuksia toisten kanssa soittamiseen on siis monenlaisia ja niistä kannattaa keskustella soitonopettajan kanssa, jos jostain syystä yhteismusisointia ei ole tarjolla, tai siihen ei aikataulusyistä ole mahdollista osallistua. Lähtökohtaisesti tarkoitus on tietysti saada soittajat osallistumaan jo valmiiksi tarjolla olevaan toimintaan, koska juuri sitä varten sellaisia on luotu. Mutta joskus soittotunteja voi vaikka yhdistää kaverin kanssa siten, että molemmat oppilaat ovat yhtä aikaa tunnilla ja soitetaan esimerkiksi duettoja.

Musiikkioppilaitoksen ulkopuolellakin voi tuki soittaa yhdessä, mikäli lapsella on joku musiikkia harrastava kaveri tai sisarus. Tällöinkin kannattaa kysyä soitonopettajilta millaisia kappaleita lapset voisivat soittaa keskenään, sillä joskus eri soittimet vaativat omat nuottinsa, jotta musiikkia voi soittaa sujuvasti yhdessä. Tämä johtuu eri instrumenttien virityksestä ja siitä, millä korkeudella ne soivat. Esimerkiksi piano, harmonikka, kantele, viulu, huilu, kitara ja oboe ovat C-vireisiä soittimia, joiden nuotit ovat diskanttiavaimella (paitsi pianossa ja harmonikassa vasen käsi soittaa bassoavaimelta),

jolloin näillä soittimia voi soittaa samoista nuoteista. Sen sijaan esimerkiksi klarinetti ja trumpetti ovat B-vireisiä, alttosaksofoni Es-vireinen ja käyrätorvi F-vireinen. Näin ollen nämä soittimet, vaikka ne diskanttiavaimelle kirjoitetaankin, tarvitsevat vähän toisenlaiset nuotit. Lisäksi on vielä bassoavaimelle kirjoitettavat sello, pasuuna, kontrabasso ja tuuba, sekä altoavaimelle kirjoitettava alttoviulu. Kaikista soitinyhdistelmistä on siis kyllä mahdollista muodostaa kokoonpanoja, mutta on hyvä tietää, että joidenkin yhdistelmien kohdalla nuotit kaipaavat vähän sovittamista, jotta yhdessä soittaminen onnistuu.

Myös kotona voi luoda yhteisiä musiikkituokioita, vaikka vanhempi ei itse mitään instrumenttia osaisikaan soittaa. Lapsen tuottamaan musiikkiin voi osallistua esimerkiksi taputtamalla rytmiä tai laulamalla. Pääasia on, että yhteinen tekeminen on hauskaa ja kannustavaa. Lasta voi vaikka pyytää näyttämään millainen rytmi kappaleella on, tai yhdessä hänen kanssaan voi keksiä sanat harjoiteltavalle kappaleelle, jota vanhempi voi sitten laulaa lapsen soittaessa. (Raiskio 2018.) Itse keksittyjä sanoja voi käyttää avuksi myös kappaletta opeteltaessa, sillä rytmiin sovitettavat sanat voivat auttaa lasta hahmottamaan sitä paremmin (Tuohino 2009, 51).

2.5.1 Kaverin kanssa on hauskeempaa

Varsinkin nuorempien lasten kohdalla vanhempien tukea voi tarvita myös sosiaalisten suhteiden ylläpitoon musiikkia harrastavien kavereiden kanssa, jos esimerkiksi välimatkat ovat pitkiä. Eräs äiti kertoi minulle kerran yksityisessä keskustelussa, että hänen poikansa oli luokkansa ainoa musiikin harrastaja aloittaessaan musiikkiopistossa. Äiti piti todella tärkeinä, että lapsella olisi myös musiikkia harrastavia kavereita, ja niinpä hän ehdotti musiikkiopistolta löytyneiden orkesterikaverien vanhemmille, että kaikki soittajat menisivät kesällä samalle musiikkileirille. Toiset vanhemmat lähtivät ideaan mukaan ja kesäleiristä tulikin sitten kaverusten kesken perinne.

Lastenpsykiatri Jari Sinkkonen (2012) kirjoittaa siitä, kuinka erityisesti pojille on tärkeää kaveriporukka, johon kuulua. Etenkin, jos heillä on jokin sellainen harrastus, jota ei pidetä tyypillisenä poikien harrastuksena. Sinkkosen mukaan esimerkiksi klassinen musiikki on nykyään sukupuolittunut voimakkaammin tyttöjen harrastukseksi, kun pojat taas perustavat innokkaammin rock-bändejä. (Sinkkonen 2012, 48) Oman kokemukseni

mukaan tämä ei ainakaan vaskisoitinten parissa pidä paikkaansa, vaan poikia on harrastajista vähintään yhtä paljon kuin tyttöjäkin. Sinkkosen mukaan pojat saattavat päätyä lopettamaan rakkaankin harrastuksen, jos sitä ei kaveripiirissä hyväksytä, sille naureskellaan tai sen vuoksi jopa kiusataan. Kaverit ovat siis todella tärkeitä, ja jos harrastuspiireistä löytyy yksikin sellainen kaveri, jonka kanssa kokea vertaisuutta ja jakaa yhteinen harrastus, saattaa se ratkaista tilanteen harrastuksen jatkamisen hyväksi. (Sinkkonen 2012, 54–55.)

Itse sain myös hiljattain opetuksen yhteisöllisyyden voimasta aloittaessani opetustyöt uudessa musiikkiopistossa. Jo toisella soittotunnilla oppilaani kysyi, että jatkuvathan perinteiset peli-illat silti, vaikka opettaja onkin vaihtunut. En ollut kyseisestä toiminnasta aiemmin kuullutkaan, joten kysyin lisää. Oppilas kertoi innostuneesti, kuinka aiemmin on järjestetty koko heidän instrumenttiryhmänsä kesken iltoja, jolloin kaikki ensin esiintyvät toisilleen ja sen jälkeen on vapaata yhdessäoloa pelailun ja herkuttelun merkeissä. Hänen mielestään nämä illat olivat yksi kivoimmista asioista koko soittoharrastuksessa, eikä edes toisille esiintyminen tuntunut pahalta, vaikka konserteissa esiintyminen tuntui hänestä muutoin aivan ylivoimaiselta. Tunnin jälkeen oppilaan vanhemmatkin kehuivat, kuinka tällainen toiminta oli auttanut soittajia tutustumaan toisiinsa. Itse olin luonnollisesti heti valmis järjestämään vastaavaa toimintaa jatkossakin, ja sain taas vahvistuksen siitä, kuinka yksi musiikin tärkeimmistä tehtävistä on yhdistää ihmisiä.

2.5.2 Yhdessä oppiminen

Vaikka valtaosa musiikkiopistojen ja konservatorioiden tarjoamasta instrumenttiopetuksesta on edelleen yksilöopetusta, on viime vuosina etenkin yksityisissä musiikkikouluissa ilmestynyt tarjolle enenevässä määrin myös pari- ja pienryhmäopetusta. Taloudellisesti ryhmätunnit voivat olla helpommin saavutettavissa, koska silloin yksittäisen oppilaan kustannukset ovat pienemmät. Etenkin alkeisopetuksessa oppiminen saattaa olla myös helpompaa vuorovaikutuksessa toisten kanssa, ja ryhmä voi motivoida oppimaan toisella tapaa kuin yksityistunnit (Pohjannoro 2010, 21).

Toimiva ryhmäopetus vaatii nähdäkseni kuitenkin sopivaa pedagogia, sillä ryhmässä, jossa on monta erilaista oppijaa, opettajalla on hyvä olla vakaa tuntuma opettamiseen.

Oman kokemukseni mukaan musiikkipedagogien koulutuksessa ei juuri perehdytä ryhmäopetukseen ja saman ovat todenneet myös Pohjannoro (2010, 23) ja Sihvola (2011, 12). Näin ollen ryhmäopetus on paljon kiinni opettajan omasta persoonasta ja hänen kiinnostuksestaan ryhmäopetuksen kehittämiseksi, ja toisaalta paljon myös siitä, millaisia oppilaita ryhmään päätyy. Jos samaan ryhmään osuu useampia vilkkaita oppilaita, voi ryhmän työrauha olla olematon ja siten oppiminen hankalaa, kun taas parhaassa tapauksessa ryhmäopetus innostaa ja kannustaa oppilaita nopeampaankin kehitykseen kuin yksityistunneilla.

Pidemmällä olevien oppilaiden kanssa ryhmässä oppiminen taas voi olla jopa hitaampaa kuin yksityistunneilla, sillä kuulumisten vaihtamiseen, myöhästymisiin ja yleiseen sääntämiseen saattaa mennä yllättävän paljon aikaa, joka on sitten pois kaikkien oppimisajasta. Toisaalta kaikki oppiminen ei liity vain musiikilliseen kehittymiseen, vaan ryhmässä voi oppia muun muassa vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, yhteismusisointia ja esiintymistaitoja. (vrt. Sihvola 2011, 21–22.)

3 PALVELUKONSEPTI

3.1 Musiikkitietoa vanhemmille -verkkokurssi

Verkkokurssin tavoitteena on tuoda lisäarvoa lapsen musiikkiharrastukseen opastamalla vanhempia musiikillisten perusasioiden kanssa. Yksi palvelun keskeisistä pyrkimyksistä on auttaa vanhempia tunnistamaan oma roolinsa lapsen harrastuksen tukijoina sekä löytämään käytännön keinoja tuen tarjoamiseen. Näin sekä lapsen että kotiväen on mahdollista saada enemmän irti harrastuksesta ja luoda sitä kautta ehkä nopeammin rutiineja, joilla musiikin opiskelun saa aseteltua osaksi perheen arkea.

Verkkovälitteisesti kurssin pitäisi olla nykypäivän Suomessa tavoitettavissa kaikkialla (Viestintävirasto, 2016), ja sille osallistuminen voi tapahtua milloin tahansa käyttäjälle sopii. Kurssista pyritään tekemään mahdollisimman helposti lähestyttävä ja ominaisuuksiltaan käyttäjäystävällinen, mikä tarkoittaa, että esimerkiksi kurssisisällöt jaetaan yksittäisiin sessioihin, jotka ohjelmoidaan valmiiksi kurssialustalle. Näin käyttäjän ei tarvitse muuta kuin seurata selkeää, oppitunneittain järjestettyä polkua saadakseen kaiken tarvittavan tiedon.

3.1.1 Sisältö

Kurssin sisällöstä vanhemmille pitäisi muodostua kuva musiikin harrastamisen perusasioista. Näitä ovat muun muassa nuottien nimet ja aika-arvot, tempon käsite ja yksinkertaiset rytmit. Kurssilla tuodaan esiin harjoittelun merkitystä oppimiselle ja annetaan vinkkejä, miten vanhempi voi lasta harjoittelussa tukea. Vanhempia kannustetaan tutustumaan yhdessä lapsen kanssa musiikin maailmaan ja rohkaistaan luovuuteen. Kurssilta voi saada myös ideoita siihen, miten musiikista voi tehdä pienillä asioilla osan perheen arkea.

Kurssin toteutustavasta riippuen sille saattaa olla mahdollista liittää myös tarkempaa instrumenttikohtaista ohjeistusta, mutta aiheesta puhutaan ainakin yleisellä tasolla. Näitä asioita voivat olla esimerkiksi instrumentin huoltaminen ja soittoasennon ergonomia, molemmat asioita, joista varmasti puhutaan soittotunneilla paljonkin. Näin ollen

yksi kurssin tarkoituksista on myös kannustaa vanhempia olemaan läsnä lapsen harrastuksessa ja tapaamaan ainakin aika-ajoin myös soitonopettajaa, jotta hän voi antaa ajantasaista tietoa siitä, mitä tunneilla tapahtuu.

3.1.2 Verkkoympäristö

Verkko-opetuksesta oppikirjan kirjoittaneiden Suomisen & Nurmelan (2011, 16) mukaan verkkoa oppimisympäristöksi suunniteltaessa on alkuun hyvä miettiä mitkä sisällöt verkkoon sopivat ja millaiset kohderyhmät verkko-opetuksesta hyötyvät. Vanhemmille tarkoitettussa musiikkikurssissa kohderyhmänä ovat aikuiset ihmiset, joilla on melko pieniä lapsia. Suurella todennäköisyydellä heidän elämänsä on varsin täyttä, ja sitä rytmittävät työ ja perhe-elämä harrastuksineen. Jos lapsi on juuri aloittanut musiikkiharrastuksen jossain musiikkioppilaitoksessa, voi pelkästään käyntejä musiikkiopistolla olla viikossa useitakin, kun mukaan lasketaan soittotunnit, musiikin hahmotusaineet ja yhteissoitto. Tällaisessa tilanteessa verkko on käytännöllinen ympäristö vanhempien tavoittamiseen, sillä sitä ei ole sidottu aikaan eikä paikkaan. Kaikilla on näin tasavertaiset mahdollisuudet osallistua verkossa tarjolla olevaan valmennukseen ja käydä sen sisältöä läpi omalla aikataululla.

Myös sisältönsä puolesta Musiikkitietoa vanhemmille -verkkokurssi hyötyy verkkosijainnista, sillä verkkosivusto mahdollistaa sisällölle muitakin formaatteja kuin pelkän tekstin. Esimerkiksi kuva-, ääni- ja videotiedostojen avulla on mahdollista selkeyttää ja elävöittää asian käsittelyä (Salavuo 2006, 68). Tekijänoikeusasiat on kuitenkin syytä huomioida tarkkaan, sillä teosten pienimuotoista, hyvän tavan mukaan toteutettua lainaamista lukuun ottamatta mitään teoksia ei saa käyttää verkkosivustoillakaan ilman oikeudenhaltijan lupaa (Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry 2014, 11-12).

Internetissä on kuitenkin mahdollista linkittää toisille sivustoille ja saada sitä kautta jakoon lisää sopivaksi katsomaansa tietoa, jonka joku muu on jo verkkoon ladannut. Tekijänoikeudellisesta näkökulmasta tällaisessa ei periaatteessa pitäisi olla ongelmaa, sillä linkittämisestä ei ole kirjattu mitään tekijänoikeuslakiin. Juristi Elina Koivumäki (2016) nostaa kuitenkin blogissaan esiin asioita, jotka erityisesti yritystoiminnassa on tärkeää ottaa huomioon, jotta linkityksellä ei lopulta päädyttäisi laittomuuksiin. Tärkeää on esi-

merkiksi pyrkiä varmistumaan siitä, että linkitetty materiaali on todennettavissa lailliseksi sekä antaa siitä kunnia siteeratun lähteen tekijälle. Aina ennen linkittämistä on myös tärkeää pohtia onko toisen brändin kytkeminen linkillä omaan toimintaan ylipäättään sopivaa. Koivumäki kehottaakin kysymään itseltään millä perusteella ulkopuolisen yrityksen tuottaman materiaalin voi kytkeä osaksi omaa yritystoimintaansa. Itse mietin myös sitä, voiko yrityksen uskottavuus kärsiä asiakkaiden silmissä, jos se käyttää jonkun muun tahon tuottamaa materiaalia. Turvallisinta ja eettisesti varmintä lieneekin siis tuottaa omat materiaalinsa itse.

Sosiaalisen median palveluita, kuten Facebookia, on kuitenkin mahdollista käyttää verkkokurssin oheispalveluna luomalla sinne esimerkiksi keskustelufoorumi, johon vain kurssilaisilla on pääsy. Siellä ihmiset voivat osallistua keskusteluun matalalla kynnyksellä, mikäli he käyttävät kyseistä palvelua muutoinkin. Toisaalta ne, jotka eivät käytä Facebookia, jäävät tästä mahdollisuudesta paitsi, mikäli eivät sitten halua perustaa tilapäistä profiilia siksi aikaa, kun kurssi kestää. (Suominen & Nurmela 2011, 174–175.) Yksi varteenotettava vaihtoehto on myös luoda suoraan kurssisivustolle oma keskustelufoorumi, jonka avulla käyttäjät voivat olla yhteyksissä toisiinsa ja kurssin ylläpitäjään.

Verkkoympäristöllä on myös ekologisia etuja, kuten se, että kurssille osallistuakseen ei tarvitse matkustaa mihinkään. Ja kun koko sisältö on saatavilla verkossa, vältytään myös ylenmääräisiltä monisteilta, joita oman kokemukseni mukaan osallistujille monesti koulutustilaisuuksissa jaetaan. Silti osallistujien on halutessaan mahdollista tulostaa kurssialustalta tarpeelliseksi katsomansa sisällöt itselleen.

3.1.3 Ajankäyttö

Verkkokurssin tarkoituksena on tarjota vanhemmille perustietoa musiikin harrastamisesta, joten sen ei kannata paisua laajuudessaan suhteettoman suureksi. Huolellisella suunnittelulla ja toteutuksella käsiteltävät asiat on mahdollista paketoita selkeästi ja tiiviisti, ja näkisin, että yksi sessio voisi olla kestoltaan keskimäärin viisitoista minuuttia. Jos tällaisia sessioita olisi tarjolla 10–12, olisi valmennus kokonaiskestoltaan 2,5–3 tuntia. Lisäksi joidenkin teemojen (esimerkiksi nuottien nimet ja aika-arvot) ympärille voisi olla tarjolla myös lisämateriaalia halukkaille hyödynnettäväksi.

Verkossa palvelu olisi saatavilla mihin aikaan vuorokautta tahansa. Oman kokemukseni mukaan useissa verkkovalmennuksissa (vrt. esim. FitFarm, Hidasta elämää, Natural Bootcamp) uudet asiakokonaisuudet tulevat käyttäjilleen saataville vähän kerrallaan, yleensä viikoittain. Suunnitelmissani Musiikkitietoa vanhemmille -verkkokurssi on kuitenkin jaettu selkeisiin kokonaisuuksiin, jotka ovat kaikki käyttäjän saatavilla heti alusta alkaen. Näin ollen niitä on mahdollista käydä läpi oman aikataulun mukaan vaikkapa useampi kerrallaan peräkkäin tai vain yksi sessio viikossa. Salavuo (2006, 70) toteaa sillä olevan suuri vaikutus oppimismotivaatioon, että opiskeltaviin asioihin pääsee käsiks juuri silloin, kun siihen itsellä löytyy aikaa ja innostusta. Toisaalta Henri Liljeroos (viitattu 3.10.2018), suomalaisen verkkokurssialustojen tarjoavan yrityksen toimitusjohtaja, mainitsi eräässä webinarissaan, että verkkoympäristössä tarjolla oleva kurssi kannattaa pilkkoa melko pieniin osioihin, jotka tulevat käyttöön vähitellen. Näin osallistujat ei koe informaatioähkyä heti kurssia aloittaessaan, kun kaikki tieto ei ole vastassa heti sisään kirjautuessa. Tämä on siis selkeästi sellainen asia, joka täytyy miettiä tarkasti sitten, kun kurssia lähdetään rakentamaan.

3.2 Potentiaaliset asiakkaat

Alun perin suunnittelin palvelua vain kuluttaja-asiakkaille, niin että se olisi yleisesti tarjolla kaikille aiheesta kiinnostuneille. Sitten mieleeni juolahti, että musiikinopetusta tarjoavat tahot voisivat olla myös potentiaalinen asiakasryhmä, sillä heidän kauttaan olisi mahdollista saada palvelu tarjolle huomattavasti laajemmalle asiakaskunnalle. Esimerkiksi Suomen musiikkioppilaitosten liittoon kuuluu 96 musiikin laajaa oppimäärää tarjoavaa oppilaitosta (Suomen musiikkioppilaitosten liitto, viitattu 26.9.2018). Lisäksi tarjolla on erilaisia yksityisiä musiikkikouluja sekä esimerkiksi seurakuntien ja kansanopistojen musiikinopetusta. Jos tällaiset instanssit kokisivat verkkopalvelun mielekkääksi lisäksi omille asiakkailleen, eli oppilaidensa perheille, voisivat he hankkia palveluun jonkinlaisen lisenssin tai muunlaisen käyttö sopimuksen.

Omille asiakkailleen palvelua tarjoavat musiikkikoulut ja -oppilaitokset luultavasti hyötyisivät siitä välillisesti myös itse. Sitä voisi esimerkiksi hyödyntää markkinoinnissa niin kutsuttuna sisäänvetotuotteena, sillä tällainen palvelu voisi kiinnostaa erityisesti vanhempia, joilla ei itsellään ole musiikillista taustaa. Ja jos musiikin opetusta tarjoava

taho huomioi nämä vanhemmat jo markkinointivaiheessa, voi sillä hyvinkin olla vaikutusta uusien oppilaiden määrään.

Mikäli palvelu tulisi musiikkioppilaitosten käyttöön, olisi todennäköisesti hyödyllistä, että sisältö olisi ainakin jonkin verran muokattavissa tilaajan toiveiden mukaan. Näin verkkokurssia voisi hyödyntää heti alkuun esimerkiksi musiikkiopiston ja vanhempien välisen hyvän yhteyden luomiseen. Siellä rehtori voisi esimerkiksi kannustaa vanhempia olemaan rohkeasti yhteydessä lapsen opettajaan/opettajiin, jotta yhteistyö lähtee hyvin liikkeelle. Vanhemmille niin sanotusti annettaisiin lupa, kuten myös vastuu, olla merkityksellisessä roolissa mukana lapsen harrastuksessa. Pidemmällä aikavälillä sellaisesta voi seurata esimerkiksi parempaa sitoutumista harrastukseen, joka taas usein tarkoittaa oppilaitokselle vakaampaa taloudellista tilannetta.

Mikäli kurssi taas olisi yleisesti tarjolla internetissä kaikille kuluttajille, olisi sitä markkinoitava varsin laajasti, sillä kohderyhmänä pienten lasten vanhemmat ovat varsin monimuotoinen joukko. Etenkin, jos kurssin sisältö toimisi ennen kaikkea esittelynä musiikkiharrastuksen pariin, olisi asiakkaita haravoitava monelta suunnalta. Jo ikänsä puolesta musiikkiharrastusta aloittavien lasten vanhemmat voivat olla keskimäärin mitä vain kahdenkymmenen ja viidenkymmenen väliltä. Nuorimmat instrumenttiopinnoissa aloittavat lapset kun voivat olla kolmevuotiaita, ja toisaalta joihinkin soittimiin voi tulla vasta-alkajia vielä kymmenen ikävuoden tienoilla.

Potentiaalisten asiakkaiden taloudellinen tilanteenne saattaa myös olla hyvin vaihteleva, kun joukossa voi olla niin opiskelijoita, työelämässä mukana olevia kuin työttömiäkin. Siksi kurssin hinnoittelussa täytyy huomioida, millaiselle kohderyhmälle sitä haluaa tarjota. Jos kurssin perushinnan haluaa pitää matalana, vaikuttaa se luonnollisesti siihen minkälaisella budjetilla kurssin voi rakentaa. Yksi tapa markkinoida kurssia erilaisille kuluttajille on luoda palvelusta erilaisia kokonaisuuksia. Esimerkiksi hintavammassa versiossa kurssin ohessa voisi olla tarjolla erilaisia lisäpalveluja, kuten henkilökohtaista neuvontaa. Ja mikäli oppilaitokset hankkisivat palvelun käyttöönsä, pitäisi lisenssimaksujen suhteen tehdä omat laskelmat.

3.3 Kustannukset

Tällaisen verkkopalvelun voisi tehdä varmasti hyvin monenlaisella budjetilla riippuen siitä, millaista sisältöä sille haluaa luoda ja kuinka paljon siitä pystyy tekemään itse. Esimerkiksi nykytekniikan avulla lähes kenen vain on mahdollista tuottaa tekstiä, ääntä ja videokuvaa laadukkaasti ja melko helposti. Tällöinkin voi alussa joutua käyttämään jonkin verran rahaa välineinvestointeihin, kuten vaikka mikrofoniin tai kuvausvaloihin. Jos käytössä on jo tietokone ja puhelin, pääsee niilläkin hyvin alkuun, sillä useimmissa puhelimissa on nykyään jo kelpo kamera valo- ja videokuvaamista varten. Tietokoneelle puolestaan on saatavissa ilmaisiakin videoeditointiohjelmia, ja joistain koneista sellainen löytyy jo valmiiksi asennettuna. (Perustamo, 2015.) Eli mikäli tekee paljon itse ja on kekseliäs, palvelun saa markkinoille varsin pienelläkin budjetilla.

Alkuun palvelua kannattaa kehitellä määrätietoisesti, mutta viedä se silti varsin nopeasti asiakkaille testattavaksi. Teollisuusmuotoilija Juha Tuulaniemi (2016) sanoo palvelubisneksen olevan projekti, ei prosessi. Konsepti on syytä tuotteistaa käyttövalmiuteen mitä pikimmiten, jotta sen saa asiakkaille arvioitavaksi. Tuulaniemen mukaan palvelut täytyy pilotoida aidoille käyttäjille jo puolivalmiina, jotta ei käy niin, että niitä suunnittelee pitkään vain omissa oloissaan, eikä niille lopulta olekaan kysyntää. Ennen digitaalisten palvelujen varsinaista lanseerausta palvelusta kannattaakin tehdä jo esilanseeraus, jolloin asiakkaat pääsevät testaamaan tuotteen Beta-versiota ja antamaan siitä kehitysehdotuksia. (Tuulaniemi 2016, 232–233.) Näin ollen on syytä uskoa, että palvelun kehitelyyn ei ainakaan kannata investoida valtavia summia ennen kuin sen kannattavuutta on päässyt testaamaan asiakkailla.

Markkinoiden testaamistarkoitukseen sopii esimerkiksi valmis verkkokurssipohja, jollaisia internetissä on tarjolla. Suomalainen Campwire-verkkopalveluyritys tarjoaa valmista verkkokurssipohjaa ja maksupalveluita hintaan 100€/kuukausi/kurssi (+24% alv. ja palvelumaksu) (Campwire 2018). Tällöin voi laskea minkälaiseen hintaan ja millä volyyymilla palvelua on myytävä, jotta siitä tulee kannattavaa. Ei ole myöskään yhdentekevää, miten ja millaiseen hintaan palvelua markkinoi potentiaalisille asiakkaille löytääkseen henkilöt, jotka palvelun tilaavat. Näin ollen myös mainontaa varten on syytä varata budjettiin tilaa, ja suunnitella miten sitä parhaiten hyödyntää. (Liljeroos, viitattu 29.10.2018.) Sillä kuten Tuulaniemi (2016, 239) asian ilmaisee ”palvelu voi olla kuinka

hyvä tahansa, mutta jos asiakas ei siitä tiedä tai ei ymmärrä sen hyötyjä, on palvelu vain hyvä idea.”

Siksikin palvelu kannattaa esilanseerata, koska sitä kautta on mahdollista herättää potentiaalisissa asiakkaissa mielenkiintoa jo ennen palvelun varsinaista markkinoille tuloa. Esilanseerauksessakin on kuitenkin tärkeää muistaa miettiä palvelun liiketoiminta- ja ansaintamallia. Mikäli palvelua tarjoaa internetissä aluksi ilmaiseksi, on siitä vaikea enää myöhemmin saada maksua. (Tuulaniemi 2016, 239.)

Jos palvelu saavuttaa kiinnostusta ja sitä haluaa kehittää omavaraisempaan suuntaan, voi jatkossa hankkia palvelulle sellaiset internetsivut, joiden kautta on mahdollista myös kirjautua kurssille. Alkuun on luultavasti kuitenkin kannattavaa tehdä palvelulle omat sivut vain markkinointitarkoituksessa ja ohjata asiakkaat sitä kautta verkkokurssialustalle. Itse tehtyjen internetsivujen vuosikulut koostuvat domainosoitteesta (eli esim. www.jokuomasana.fi) ja webhotellista, ja maksavat edullisimmillaan hieman päälle 60 € (Vainio 2018). Ammattilaisen tekemänä monimutkainen sivusto, jonne myös verkkokurssin kaikkine maksuominaisuuksineen ym. voisi laittaa, maksaa tekijästä ja monista muista asioista riippuen tuhannesta eurosta ylöspäin, jopa kymmeneen tuhanteen euroon asti. Lisäksi sivuston ylläpidosta veloitetaan erikseen. (vrt. esim. Laukkarinen 2016, Vainio 2018.)

3.4 Palvelun elinkaari

Tällaisen verkkokurssin elinkaarta on hyvin vaikea arvioida, kun tässä vaiheessa sen kaupallinen potentiaalikin on vielä epäselvä. Toisaalta, jos kurssin kehittelyn aloittaa pienesti ja markkinoi sitä alkuun yksittäisille kuluttajille, joiden palautteen pohjalta tekee kurssiin ajan myötä parannuksia, niin pelkästään kehittelyvaihe vie luultavasti jo hyvän aikaa. Ehkä vuoden kuluttua palvelu voisi olla siinä pisteessä, että sitä voisi alkaa markkinoida laajemmin esimerkiksi musiikkiopistoille. Laajempia tuloksia palvelun vaikutuksista pitäisi odotella varmaan ensimmäiset vuodet, mutta jos kurssi osoittautuisi oppilaitoksille hyödylliseksi, alkaisi se luultavasti saada lisää kiinnostusta osakseen. Siinä tapauksessa tällaisesta tavasta palvelulla oppilaiden vanhempia voisi kehittyä oppi-

laitoksissa uusi käytäntö, ja mikäli jokin muu samantapainen palvelu ei olisi tullut kilpailemaan asiakkaista, alkaisi Musiikkitietoa vanhemmille -verkkokurssi todella kukoistaa.

Vaihtoehtoisesti palvelu ei herätä tarpeeksi kiinnostusta edes alussa niin, että sitä olisi kannattavaa kehittää ainakaan yksityisesti kovin pitkälle. Toki on myös mahdollista, että esimerkiksi Suomen musiikkioppilaitosten liitto kiinnostuu ideasta ja sitä voidaan lähteä kehittämään vaikkapa jonkinlaisena hankkeena eteenpäin. Tai sitten suuren menestyksen ja epäonnistumisen välillä on jokin harmaa alue, ja palvelu kukoistaisi sillä aikansa, kunnes joko asiakkaista tai kehittäjästä loppuisi puhti. Potentiaalia palvelulla kuitenkin on, jos sen vain saa valjastettua parhaalla mahdollisella tavalla käyttöön.

4 TUTKIMUS

4.1 Tutkimusmenetelmän valitseminen

Tutkimusta tehtäessä on ensimmäiseksi löydettävä sopiva menetelmä tutkimusaineiston keruuseen, jotta aineistosta saisi mahdollisimman hyvän. Kasvatustieteen professori Juha T. Hakala (2001, 17) kirjoittaa, että kvalitatiivisen tutkimuksen ”...ensisijainen tavoite on usein tutkimuksen kohteena olevien toimijoiden omien tulkintojen esille nostamisessa.” Tämän työn kohdalla minua nimenomaan kiinnostaa miten erilaiset tahot suhtautuvat ajatukseen vanhemmille suunnatusta musiikin verkkokurssista, ja näin sain vahvistusta omalle ajatukselleni, että kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on tässä kohdassa paikallaan.

Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä ovat perinteisesti haastattelut ja havainnointi (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Itse päädyin haastatteluun, joten seuraavaksi oli mietittävä millainen haastattelu palvelisi tutkimusta parhaalla mahdollisella tavalla. Eskola & Vastamäki (2001) avaavat erilaisia haastattelumalleja määrittelemällä niitä sen perusteella, miten tarkasti vastausmahdollisuutta on rajattu. Jos esimerkiksi kysymyksillä katsotaan olevan sama merkitys kaikille haastatelluille, voidaan käyttää strukturoitua haastattelua. Siinä kysymysten muotoilu ja järjestys on vakioitu ja vastaajille on annettu valmiit vastausvaihtoehdot. Puolistrukturoitu kysely eroaa edellisestä siten, että valmiiden vastausvaihtoehtojen sijaan vastaaja saa vastata omin sanoin. Teemahaastattelussa sen sijaan ei ole valmiita kysymyksiä, vaan teema-alueet, eli aihepiirit, jotka käydään läpi kaikkien haastateltavien kanssa, mutta niillä ei ole tiettyä järjestystä. Avoin haastattelu on vielä teemahaastatteluakin vapaamuotoisempi ja muistuttaa eniten tavallista keskustelua. Siinä käydään läpi jotain tiettyä aihetta, mutta kaikkien haastateltavien kanssa ei tarvitse käydä läpi samoja teemoja. (Eskola & Vastamäki 2001, 26–27.)

Tämän työn kohdalla päädyin teemahaastatteluun, sillä halusin haastatella useampia erilaisia toimijoita, joiden yhdistävä tekijä on musiikkia harrastava lapsi. Näin on mahdollista saada tietoa samoista aihepiireistä useista eri näkökulmista. Teemahaastattelussa tilanne on keskustelunomainen (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006) ja siinä siis

käydään kaikkien haastateltavien kanssa läpi samat aihealueet eli teemat, mutta jokaisessa haastattelussa niiden laajuus ja järjestys ovat erilaiset, sillä haastattelun kululle ei ole olemassa varsinaista muotoa. Haastattelijan tehtävänä on nostaa esiin käsiteltäviä teemoja tilanteeseen sopivalta tuntuvassa järjestyksessä ja pitää huoli, että kaikki aiheet tulevat käsiteltyä. Vaikka tarkkoja kysymyksiä ei temahaastattelussa ole, on haastattelijan silti hyvä miettiä muutama tukikysymys itselleen varalle. Niiden avulla hän voi viedä haastattelua sujuvasti eteenpäin, jos keskustelu ei jossain kohtaa etenekään jouhevasti omalla painollaan. (Eskola & Vastamäki 2001, 26–27, 34.)

4.2 Haastattelun tavoitteet ja sisältö

Saadakseni mahdollisimman monipuolisen näkemyksen aiheeseen, halusin haastatella useampaa sellaista tahoa, jotka ovat tekemisissä lasten musiikkiharrastuksen kanssa. Lasten vanhemmat ovat tässä luonnollisesti keskeisiä henkilöitä, sillä he viime kädessä mahdollistavat harrastuksen. Sen lisäksi he ovat myös suunnittelemani musiikkikurssin kohderyhmä. Vanhempien lisäksi halusin haastatella muutamaa musiikkiopiston rehtoria, jotta saisin myös näkemystä siitä, voisiko vanhempien musiikkitietokurssi olla jotain, mihin investoimisen musiikkioppilaitoksetkin näkisivät hyödyllisenä. Kolmanneksi halusin haastatella musiikkipedagogia, sillä ajattelin hänessä yhdistyvän sekä musiikin ammattilaisen näkemyksen että kokemuksen vanhempien osallistumisesta lastensa soittoharrastukseen.

Haastattelujen avulla pyrin lisäämään omaa ymmärrystäni siitä, mitä musiikkioppilaitoksissa odotetaan musiikkiharrastuksen aloittavalta lapselta ja hänen perheeltään, jotta saisin sisällytettyä näistä asioista tietoa musiikkikurssille. Toisaalta minua kiinnosti, kuinka hyvin näistä odotuksista ylipäätään kerrotaan, eli ollaanko niistä kotona tietoisia, ja miten vanhemmat niihin suhtautuvat. Tämän tiedon avulla voisin alustavasti kartoittaa, josko vanhemmille tarjottava musiikkikurssi voisi toimia hyödyllisenä tietolähteenä myös tässä mielessä. Kävimme läpi myös lapsen kykyä vastata omasta harrastuksestaan, sekä esittelin haastateltaville suunnittelemani musiikkikurssin ideaa ja keskustelimme asioista, jotka sen tiimoilta nousivat esiin.

4.2.1 Haastateltavien valinta

Jotta aineisto ei olisi paisunut liian suureksi, rajasin haastateltavien määrän viiteen. Päädyin etsimään haastateltaviksi kaksi vanhempaa, kaksi rehtoria ja yhden pedagogin. Pohtiessani miten toteutan haastateltavien valinnan, tulin siihen tulokseen, että minulle jo ennestään tuttujen ihmisten valitseminen olisi varmin tapa saada tietoa mahdollisimman monipuolisesti. Silloin minulla olisi jo jonkinlainen käsitys haastateltavan omasta taustasta, ja voisin yrittää löytää mahdollisimman erilaisia henkilöitä haastateltaviksi. Ratkaisuani puoltaa myös se, että Saaranen-Kauppinen & Puusniekan (2006) mukaan teemahaastattelussa on syytä tuntea haastateltavien tilanne, jotta haastattelu voidaan kohdentaa juuri oikeisiin teemoihin.

Oletin myös, että haastattelutilanteet sujuisivat tuttujen kesken luontevasti, eikä haastateltavan tarvitsisi jännittää ainakaan minua. Tosin haastattelu on tuttuunkin kesken poikkeava vuorovaikutustilanne, koska se tapahtuu nimenomaan haastattelijan aloitteesta ja luo vuorovaikutukselle haastattelijan ja haastateltavan roolit (Eskola & Vastamäki 2001, 30). Jouduin punnitsemaan myös sitä, voiko tuttuus vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin jotenkin vääristävästi, ja pohdimme asiaa yhdessä ohjaajani kanssa. Tulimme siihen tulokseen, että tutuilla ihmisillä on luultavasti erityisen korkea pyrkimys olla avuksi ja hyödyksi, ja näin ollen tuttuudesta tuskin on ainakaan haittaa. Tämä osoittautuikin todeksi heti siinä vaiheessa, kun tiedustelin haastateltavien halukkuutta osallistua tutkimukseeni, ja kaikki viisi suostuivat oitis. Myös haastatteluille sopivat ajankohdat järjestyivät yllättävän helposti, jonka uskon osittain johtuneen siitä, että tunsimme en-tuudestaan, jolloin aikataulujen sopiminen oli kenties helpompaa.

Haastattelupaikan valinta on Eskolan & Vastamäen (2001, 27–28) mukaan seikka, johon haastattelijan kannattaa kiinnittää huomiota jo haastattelua suunnitellessaan. Itse yritin hälventää haastattelujen muodollisuutta antamalla haastateltaville mahdollisuuden olla heille tutussa ympäristössä, jonne menin heitä tapaamaan. Näin ollen minun piti haastateltavia valitessani ottaa huomioon, että henkilöt ovat sellaisen välimatkan päässä, että pääsen tapaamaan heitä henkilökohtaisesti.

4.2.2 Haastateltavat

Haastateltava 1 toimii melko pienen musiikkiopiston rehtorina ja työskentelee siinä ohella myös musiikkipedagogina.

Haastateltava 2 on vanhempi, joka on itse lapsuudessaan harrastanut musiikkia melko vastentahtoisesti. Kotona on kolme lasta, joista kaksi on alakouluikäisiä ja yksi päiväkodissa. Lapset eivät harrasta musiikkia, mutta nuorimmaiselle on pohdittu tulevia harrastusmahdollisuuksia.

Haastateltava 3 on suuren musiikkiopiston rehtori, joka ei tee vakinaisesti opetustyötä, mutta voi tarvittaessa esimerkiksi opettaa tai johtaa orkesteria.

Haastateltava 4 on musiikkipedagogi, joka ohjaa työkseen myös pedagogiopiskelijoita.

Haastateltava 5 on vanhempi, jonka alakouluikäinen lapsi opiskelee toista vuotta soittoa musiikkioppilaitoksessa. Haastateltavalla itsellään on myös musiikkiharrastustaustaa lapsuudesta ja nuoruudesta.

4.2.3 Haastattelut

Toteutin haastattelut noin kahden viikon ajanjaksolla, 16.9.–2.10.2018 välisenä aikana. Haastatteluiden aluksi avasin haastateltaville muutamalla sanalla teemahaastattelua ja tavoitettani luoda haastattelutilanteesta vapaamuotoinen ja keskustelunomainen. Esittelin millainen joukko henkilöitä tutkimukseeni kaiken kaikkiaan osallistuu ja millaista ryhmää juuri kyseinen vastaaja edustaa (ts. rehtori, vanhempi tai pedagogi). Kerroin myös tallentavani haastattelut sanelimeen, jotta voin palata niihin myöhemmin, mutta täsmensin, että valmiissa tutkimuksessa haastateltavat pysyvät anonyymeina.

Tarvittaessa haastattelut olisi voitu tehdä myös etäyhteyden kautta, mutta ensisijainen tavoitteeni oli tavata haasteltavani henkilökohtaisesti, ja onnistuimmekin järjestämään kaikki tapaamiset kasvotusten. Yhden haastattelun ajankohta tosin siirtyi kertaalleen vii-

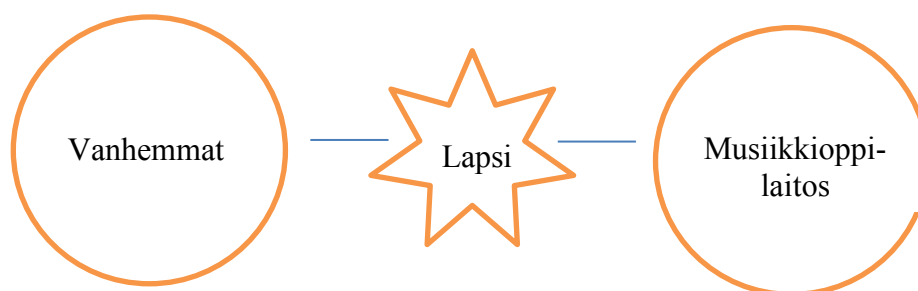
kolla eteenpäin sairastapauksen vuoksi. Musiikin ammattilaiset tapasin heidän työpaikoilleen, ja vanhempien kanssa haastattelut tehtiin kotioloissa; toinen minun kotonani ja toinen haastateltavan kotona.

Olin arvioinut etukäteen yhden haastattelun kestävän 30–60 minuuttia ja siksi pyytänyt haastateltavia varaamaan siihen tunnin aikaa. Arvioni piti varsin hyvin paikkansa, sillä haastattelut kestivät 35–55 minuuttia, ja näin ollen ehdimme kaikkien haastateltavien kanssa käydä kaikki teemat rauhassa läpi.

4.2.4 Haastatteluteemat

Haastattelun teemoja hahmotellessani pohdin, miten minun kokemukseni mukaan yhteys musiikkioppilaitoksen ja kodin välillä yleensä kulkee. Keskiöön nousi lapsi, joka musiikkia harrastaa. Varsinkin nuorempien oppilaiden kohdalla vanhemmat (tai joku muu aikuinen, kuten esimerkiksi isovanhemmat) yleensä kuljettavat lasta harrastukseen, mutta eivät useinkaan ole paikalla soittotunnilla tai orkesterissa, musiikin hahmotusaineista puhumattakaan. Mikäli opettaja ja vanhempi eivät satu kohtaamaan tunnin alussa tai jälkeen, jää lapsi vanhemman ainoaksi tietolähteeksi tunnin kulusta. Ja jokainen, joka on koskaan yrittänyt onkia jotain seikkaperäistä tietoa alle kymmenvuotiaalta tietää, että vastaus on useimmiten jotain väliltä ”emmä muista” ja ”hyvin meni”.

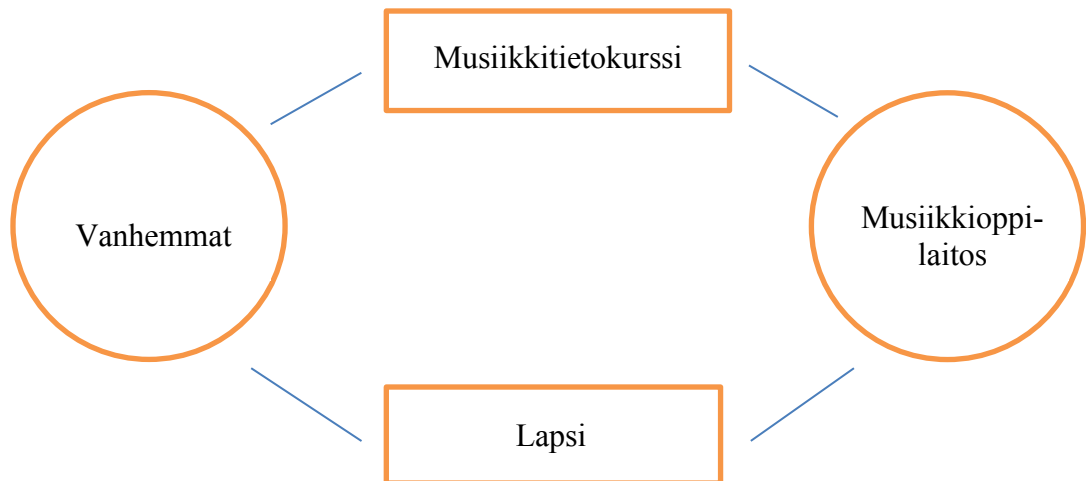
Siksi ensimmäiset teemat liittyivät nimenomaan tämän tilanteen tutkimiseen, sillä halusin selvittää miten vanhemmat ja musiikin ammattilaiset kokevat musiikkioppilaitoksen ja kodin välisen vuorovaikutuksen ja lapsen roolin siinä välissä. Piirsin vuorovaikutuksesta yksinkertaisen kaavion (kuva 1).

Kuva 1. Vuorovaikutusketju kodin ja musiikkioppilaitoksen välillä.

Tämän ympärille teemoiksi nousivat *vanhempien* käsitys musiikkiharrastuksesta, heidän omat tietonsa musiikista sekä taidot tukea lasta tämän harrastuksessa; *lapsen* tarve kotoa saatavaan tukeen sekä kyky vastata omasta musiikkiharrastuksestaan, ja *musiikkioppilaitoksen* odotukset vanhemmille, yhteistyö kodin kanssa ja mahdollisuudet auttaa vanhempia tukemaan lapsen musiikkiharrastusta.

Sitten muokkasin hieman vuorovaikutuksen kaaviokuva ja lisäsin siihen vielä yhden teeman, vanhemmille tarkoitetun musiikkietokurssin. Sen seurauksena vuorovaikutusketjusta muodostikin silmukka (kuva 2).

Kuva 2. Vuorovaikutussilmukka kodin ja musiikkioppilaitoksen välillä.

Musiikkietokurssi-teeman ympärillä haastattelussa käytiin keskustelua kurssin kiinnostavuudesta ja tarpeellisuudesta sekä siitä, olisiko verkkototeutus sille sopivin ilmene-
mismuoto. Haastateltavat kertoivat ajatuksiaan myös kurssin maksullisuudesta. Haastat-
telupohja kokonaisuudessaan löytyy työn lopusta liitteenä (Liite 1).

4.3 Tulokset

Käydessäni haastatteluita läpi ryhmittelin niitä teemoittain, jotta vastauksia on helppo verrata ja rinnastaa toisiinsa. Esittelenkin ne nyt tässä näiden teemojen mukaan. Selkeyden vuoksi olen haastatteluita purkaessani ottanut vapauden liittää samoja asiakokonaisuuksia toisiinsa, vaikka niistä olisi kronologisesti puhuttu haastattelussa useammassa eri kohdassa.

Olen otsikoinut jokaisen teeman erikseen ja tuon tekstissä esiin asioita, joita haastatelussa nousi esiin. Pyrin mahdollisuuksien mukaan antamaan haastateltavien näkemyksille tilaa suorilla lainauksilla. Ajoittain taas vastausten referointi, ja paikoitellen jopa useammankin vastaajan vastausten yhdistely, on tulosten selkeyden vuoksi hyödyllisempää.

4.3.1 Musiikkia harrastava lapsi

Kaikki haastatellut olivat hyvin yksimielisiä siitä, että lapsi tarvitsee musiikkiharrastukseen paljon vanhempien tukea. Vanhempia tarvitaan konkreettisiin tehtäviin, kuten kuljettamaan harrastukseen sekä pitämään huolta kotiharjoittelusta, mutta erityisesti olemaan lapsen tukena ja vierellä kulkijana uuden oppimisessa. Tämä tarkoittaa haastateltavien mukaan esimerkiksi sitä, että lapsen harrastuksesta ollaan kiinnostuneita ja häntä kannustetaan. Toinen haastateltavista rehtoreista kertoi esimerkkinä, kuinka hän oli ollut mielissään äskettäin konsertissa, kun sai huomata, että musiikkiopiston vanhimpiin opiskelijoihin kuuluvalla abiturientillakin oli äiti mukana konsertissa kannustamassa. Tästä vanhempien tuesta on juuri kyse ”– et ollaan mukana ja tullaan konsertteihin ja ollaan kiinnostuneita siitä mitä se soittaa ja missä soittaa.” (Haastateltava 1.)

Harjoittelun tukemisen tarpeellisuus on toinen asia, josta haastateltavat olivat yksimielisiä. Kaikki arvioivat, että noin kymmenenvuotiaaksi saakka lapsi tarvitsee vahvaa tukea kotoa, ennen kuin alkaa olla kypsä ottamaan itse suurempaa vastuuta omasta harrastuksestaan. Ja sen jälkeenkin vanhemmat ovat merkittäviä tukijoita, vaikka rooli hieman muuttuukin. Vanhemmat, joita haastattelin, muistelivat, että eivät itse olleet aikanaan saaneet omilta vanhemmiltaan konkreettista apua soittoharjoitteluun, vaikka olisivat sitä

aika ajoin tarvinneet. Toinen vanhemmista kertoi, että kokee näin jälkeen päin, että hänen vanhempansa varmaankin pitivät ajatuksesta, että heidän lapsensa harrastaa musiikkia, mutta eivät osanneet käytännössä auttaa siinä millään tavalla.

Vanhemmat sanoivat, et sun pitää soittaa, kun sun pitää soittaa. Ja lapsi jää yksin soittelemaan jotain ihan mitä sattuu, eikä edes kysytä siltä, että mitä sulla on soittoläksynä ja anna mä kuuntelen – – Käytännössä harjoittelu toteutettiin sillain, että se ei ollut motivoivaa millään tavalla mulle. Jos oman lapsensa laittais soittotunneille, niin kyl mä haluaisin olla jollain lailla kärryillä, et mistä siinä soittamisessa on kysymys – – en sillä et asettais lapselle jotain vaatimuksia, mutta että osais olla lapselle tukena. Koska kyllä mä ainakin olisin kaivannu tukea. Sellaista innostavaa tukea. (Haastateltava 2.)

Haastateltava 5 kertoi, että hän osallistuu lapsen kotiharjoitteluun pitämällä yllä ”kipinää. – – *Mä ite [ohjaan harjoittelua] aika paljon kysymisen kautta. Et mitenkäs tää meni, ja koitan eka vähän ite soittaa ja sitte – – et näytäs nyt miten tää menee.*” Hän kertoi myös, että säännöllisen harjoittelun tulokset näkyvät hyvin nopeasti. Jos viikon harjoituskerrat jäävät yhteen tai kahteen, ei oppiminen etene ollenkaan, vaan aina lähdetään liikkeelle haparoiden ja liki samasta tilanteesta kuin kappaletta ei olisi nähty ikinä ennen. Jos taas harjoituskertoja on viikossa kolme tai neljä, eli soittoa vähintään joka toinen päivä, näkyvät edeltävät harjoitukset loppuviikon harjoittelussa jo selvästi, ja kappale etenee sujuvammin. Vanhemman on tärkeää tuoda tämä kehitys myös lapsen tietoisuuteen, sillä ”*lapsi ei varmaan huomaa sitä ite, mutta kyllä kun siitä juttelee, niin sit kyllä huomaa.*” (Haastateltava 5.) Haastateltava 1 puki saman asian sanoiksi seuraavasti ” – – *et kyl mä näen, et vanhempien pitäis niin kauan olla siinä [harjoittelussa] mukana, et siit tulee oikeesti se rutiini. Et se lapsi alkaa ite hiffaamaan, et okei, tän takia mun pitää tehdä nää ja nää jutut, et mä pääsen soittotunneilla eteenpäin tässä asiassa.*”

4.3.2 Musiikkioppilaitos

Haastatteluissa musiikin ammattilaiset osasivat nimetä monenlaisia odotuksia, joita musiikkioppilaitoksella on harrastajan kodin suuntaan. Kaikki itsestään selviltäkään tuntuvat asiat, kuten läsnäolo opetuksessa, eivät silti aina syystä tai toisesta toteudu. Haastateltava 3 kertoi, että tänä vuonna heidän oppilaitoksessaan otettiin heti alkusyksystä puhelimitse yhteyttä kaikkiin niihin koteihin, joiden lapset eivät olleet osallistuneet musiikin hahmotusaineiden tunneille ensimmäisten viikkojen aikana. Tällä haluttiin viestittää, että näilläkin tunneilla on syytä olla paikalla.

Kyllä se oppilaitos myös odottaa, et vanhemmat tutustuis siihen et mitä se on. Varsinkin jos menee taiteen perusopetukseen oikein, niin että mitä siellä tehdään. Että ne virheelliset kuvat et käydään siellä soittotunneilla vaan, niin hälvenee siinä vähitellen. Et tämä on vähän tällainen kokonaisvaltaisempi paketti. (Haastateltava 4.)

Keskimäärin tähän kokonaisvaltaiseen pakettiin kuuluu haastateltujen mukaan viikoittain yksi tai kaksi soittotuntia, orkesteri ja musiikin hahmotusaineiden tunti. Eri oppilaitoksissa on hieman eri käytäntöjä, ja esimerkiksi haastateltava 5 kertoi, että tänä vuonna heidän lapsensa oppilaitoksessa on yhdistetty musiikin hahmotusaineiden tunti ja orkesteri yhdeksi kokonaisuudeksi. Uudistus oli vanhemmalle mieluinen jo siksi, että se helpottaa lapsen ja koko perheen arkea, kun sen ansiosta musiikkioppilaitoksella tarvitsee käydä viikoittain yhden kerran vähemmän. Haastatellun vanhemman näkökulmasta etenkin viime vuonna tuntui, että oppilaitoksessa yritetään tehdä jo pienistä lapsista muusikoita. Seitsemänvuotiaalla oli kolme viikoittaista käyntiä musiikkioppilaitoksessa. *”Se söi niin monelta päivältä lapsesta mehut – – se oli lapselle niin kuormittavaa peruskoulun lisäksi, et se oli enemmän niinku siihen muusikon ammattiin tähtäävä mun mielestä, kun semmoseen lapsen iloseen harrastukseen.”* (Haastateltava 5.)

Musiikin ammattilaiset nostivat haastatteluissa esiin musiikkioppilaitosten tavoitteellisen musiikinopetuksen. Musiikin opiskelu on pitkäjänteistä puuhaa, jonka tavoitteet on kirjattu opetussuunnitelmaan. Opetussuunnitelma ei kuitenkaan välttämättä ole vanhemmalle millään lailla tuttu, vaikka siitä joskus olisi puhetta ollutkin. Haastateltava 5 tiesi missä opetussuunnitelma on nähtävillä, mutta sitä ei oltu käyty erikseen esimerkiksi soi-

tonopettajan kanssa läpi. Haastateltava 3 puolestaan kertoi, että heidän oppilaitoksesaan on järjestetty kuluneena vuonna muutamia vanhempainiltoja, joiden tarkoitus on ollut selvittää vanhemmille mitä uudet, elokuussa 2018 voimaan astuvat opintosuunnitelman perusteet tarkoittavat. Tilaisuuksiin oli kuitenkin saapunut paikalle yleensä alle kymmenen vanhempaa, joten tarjolla ollut tieto ei ollut levinnyt kovin laajalle.

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten opetus etenee, ja millaisia tavoitteita oppilaiden edistymiselle on. Vanhemmilta oppilaitokset odottavatkin tukea näihin pyrkimykseen saada lapsi oppimaan ja edistymään jollain tietyllä aikataululla.

- – Harva [lapsi] tarttuu vielä ihan itsekseen siihen [harjoitteluun], vaan se pitää aina pikkasen muistuttaa, että muistapa harjoitella – –
- – Ja kyllähän vanhempien rooli sitä sitten on niinku opastaa ja tukea, että nyt on ruokaa ja sit harjotellaan. Et kyllähän se yleensä menee näin, et vanhemmat määrittelee mitä nyt tehdään – –
- – Tai [vaikka että] nyt lähdetään harrastukseen. Et siinä kohtaa sen sit näkee, et onks se [lapsi] innostunu lähtemään vai eikö. Mut jos sillä on joku mielenkiintoinen leikki just, niin yleensä ei oo innostunu just silloin lähtemään. (Haastateltava 3.)

Vanhemman täytyy siis itse jaksaa kannustaa lasta sitkeästi silloinkin, kun lähteminen tuntuu kaikista hankalimmalta. ”*Eli suurin asiahan on tietysti tukea sitä lasta niin hyvässä kuin pahassa. Et se kiinnostus sitä lapsen harrastusta kohtaan on se tärkein asia. Että ei niinku odoteta liian nopeasti mitään eikä sitten taas luovuteta liian nopeasti.*” (Haastateltava 4.)

Kysyttäessä musiikkioppilaitoksen keinoja auttaa vanhempia lapsen harrastuksen tukemisessa, nousi kaikkien musiikkialan ihmisten vastauksissa esiin opettajan rooli. Opettaja on tärkein yhteyshenkilö musiikkioppilaitoksen ja perheen välillä, ja toimiva vuorovaikutus mahdollistaa sujuvan tiedonkulun. Eri oppilaitokset lähettävät vaihtelevasti myös erilaisia tiedotteita tai pitävät vanhempainiltoja, mutta varsinkaan isommissa kaupungeissa vanhempainillat eivät ole haastateltavien mukaan saaneet kovastikaan suosiota. Pienemmillä paikkakunnilla vanhemmat ovat kuitenkin paremmin sitoutuneita osallistumaan oppilaitoksen tilaisuuksiin, kun erilaisia harrastusmahdollisuuksia ei välttämättä ole niin paljon.

Vuorovaikutukseen voi kuitenkin vaikuttaa moni asia, ja kaikki haastatellut musiikin ammattilaiset totesivatkin, että opettajasta riippuen perheillä voi olla keskenään hyvin erilaisia käsityksiä oppilaitoksen toimintatavoista. Sujuva vuorovaikutus opettajan ja kodin välillä ei siis ole itsestäänselvyys, mutta toimiessaan hyvin se tuo paljon lisäarvoa musiikkiharrastukseen. Haastateltava 5 kertoi esimerkiksi tapaavansa lapsen soitonopettajan yleensä joko tunnin alussa tai lopussa, ja saavansa silloin ohjeistusta kotiharjoittelua varten. Haastateltava 1 taas on oman kertomansa mukaan reissuvihkojen suurkuluttaja, joka kirjoittaa kaikille oppilailleen aina kirjalliset ohjeet harjoittelua varten. Näin asiat eivät jää pelkän muistitiedon varaan ja myös vanhempien on mahdollista tarkastaa ne kotona, jos opettajan kanssa ei oltaisi ehdittykään vaihtaa tietoja.

4.3.3 Vanhemmat

Haastatteluissa nousi esiin ajatus siitä, että vanhempien oma tausta vaikuttaa paljon siihen, kuinka he osaavat ja pystyvät lastaan musiikkiharrastuksessa tukemaan. Jos musiikin maailma on vieras, ei vanhemmalle tule ehkä edes mieleen, että oma lapsi voisi sitä alkaa harrastaa, kuten haastateltava 2 totesi. Tai ainakin kynnyksellä laittaa lapsi musiikkiopintoihin voi olla suuri.

On helppo ehdottaa lapselle sellaisia harrastuksia missä mä oon ite hyvä tai mitä mä jo harrastan, koska mä oon varma siitä, et mä osaan innostaa sitä lasta ja voidaan tehdä yhdessä. Mut sit just kun mä ajattelen musiikkia, niin mulla heti tyssä siihen, et mul tulee mieleen vaan ne lapsuuden kokemukset siitä, että mä en itse ikinä oppinu niitä asioita mitä siellä oppitunneilla – lähinnä viitataan siis teoriaan. – Mut jos mä ajattelen sitä, et oma lapsi harrastais, niin kokisin kauheena rasitteena just ne teoria-asiat, koska mä ite silloin olin niissä tosi huono. Ja mä pelkäisin et mun lapsi olis myös, ja sit mä en millään lailla pystyis häntä siinä edes tsemppaamaan tai millään lailla tukeen. (Haastateltava 2.)

Haastateltava 5 puolestaan kertoi, että

Mä en ite saanu kotona oikeen minkäänlaista tukea siihen soittamiseen, kumpikaan vanhempi ei mitään soitinta soittanu. Niin nyt ku itellä on jonkinlainen into tohon soittamiseen ja haluaa jollain tasolla oppia soittaa myös tota [lapsen instrumenttia], ni haluis olla sillain mukana siinä. Mä en tiedä onks tää enemmän lapsen vai aikuisen harrastus, mut innolla kuitenkin molemmat.

Haastateltava 1 totesi, että hänen kokemuksensa mukaan musiikkiharrastuksen pariin päätyy usein lapsia, joiden vanhemmat ovat aidosti kiinnostuneita siitä missä ja mitä lapsi touhuaa. Tällaiset vanhemmat ovat usein itsekin aktiivisesti yhteydessä opettajaan, mutta mikäli eivät olisikaan, olisi se haastateltavan mukaan yhtä lailla opettajan tehtävä pyrkiä saamaan vanhemmat mukaan tukemaan harrastusta. Kaikkien musiikki-ihmisten puheissa korostui se, että lapsen musiikkiharrastuksen toivottaisi olevan tavalla tai toisella koko perheen yhteinen harrastus.

– – Kyllähän se olis hienoa, et perheet sitoutuis ja kokis mielekkäänä, et käytäis vaikka konserteissa yhdessä. Et siitä tulis sellainen koko perheen juttu. Mut tietysti jos lapsia on monta ja ne harrastaa eri asioita, niin eihän se välttämättä niitä ihan yksinkertaisimpia asioita oo. (Haastateltava 4.)

Haastatellut vanhemmat suhtautuivat musiikkioppilaitoksen suunnalta tarjottavaan tukeen hyvin suopeasti. Haastateltava 5 kertoi naureskellen juuri pohtineensa miten lapsen soitonopettajan voisi varastaa oppilaitokselta, niin ”*että me voitais saada myös aikuiset hyvää opetusta näiden lasten harrastuksen tukemiseen.*” Hän kertoi myös ideastaan, että kun lapsi aloittaa jonkin soittimen soittamisen, olisi vanhempi alussa muutamalla tunnilla mukana siten, että opettaja opettaisi myös vanhempaa.

Vois olla vaikka sellainen yhteissoittotunti oppilaan ja vanhemman kanssa – –. – – käytäs perusasiat läpi. Ja soitetaan jotain ihan kevyttä, et sais yli-päättään äänen siitä [soittimesta]. Tai opettaja vois näyttää, niin tulis sellainen kuullun ymmärtäminen. Et sitä kautta vois ymmärtää et miltä sen pitäis kuulostaa – –. Eli vanhempi olis selkeästi mukana siinä opetuksessa.

Ettei se olis pelkästään sellaista taustalla penkillä istumista –. Musiikkiopiston puolelta voitais tarjota tai ehdottaa tällaista vaik kahden kerran yhteissoittotuntia. Niin annettais heti se mahdollisuus, et tästä voi tulla niinku tämmönen yhteinen harrastus ja mahdollisuus opastaa sitä lasta. (Haastateltava 5.)

Toinen vanhempikin koki, että tukea olisi hyvä saada, sillä hänestä tuntuu, ettei hänellä olisi oikein mitään annettavaa lapselle, jos tämä alkaisi harrastaa musiikkia. ”*Kyllä kokisin sen enemmän hyvänä asiana, että sellaista [vanhempien mahdollisuuksia auttaa musiikin opiskelussa] tuettais, melkein niinku edellytyksenäkin –.*” (Haastateltava 2.)

4.3.4 Musiikkitietokurssi

Esiteltyäni haastateltaville ideaani vanhemmille tarkoitettusta verkkokurssista, sai se voittopuolisesti hyvän vastaanoton. Musiikin ammattilaisten keskuudessa kurssista nousi monenlaisia ajatuksia, ja sain huomata, että en ollut aina osannut kertoa kovin selkeästi mihin tarkoitukseen ja millaisille sisällöille kurssi oli ajateltu. Saimme kuitenkin hyvää keskustelua aikaiseksi ja sain kommentteista uusia ideoita. Alun perin esimerkiksi kurssin nimi oli Musiikin verkkovalmennus vanhemmille, mutta haastateltava 4 jäi pohtimaan kuulostaako se vähän liian tietopohjaiselta ja vaativalta: ”*Se vähän haisee kyllä semmoselta, et siel on tietoo sitte meinaan!*” Totesin itsekin, että pehmeämpi nimi saataisi antaa kurssista positiivisemmän ensivaikutelma, joten muokkasin sitä vähän. Ja varsinkin, jos kurssi olisi musiikkioppilaitoksen tarjoama, olisi nimen oltava vanhempia houkutteleva ja helposti lähestyttävä.

Haastateltava 1 pohti että ”*toisaalta erooks se sit kuinka paljon perinteisestä reissuvihhosta, jossa on sanotettu ne asiat? Et jos siellä on jotain visuaalista tai jotain tämmöistä.*” Verkkokurssi nähtiinkin mahdollisuutena jakaa esimerkiksi ääni- ja videotiedostoja, joita ei perinteiseen reissuvihkoon voinut laittaa. Haastateltava 4 piti myös tärkeänä, että sivustolla vanhempien olisi mahdollisuus myös esittää kysymyksiä ja saada sitäkin kautta tarvitsemaansa tukea.

Haastateltava 4 piti huomionarvoisena, että ”*... se täytyy kans mieltää, et skaala on aika laaja, et mitä yleensä tarjotaan. Et jos sit aattelee, et mikä vaikkapa sit tuubistille olis*

olennaista tai sitten huilistille.” Eli jos kuvattaisi vaikka soittoasentoa, niin sitten sellainen pitäisi olla jokaisesta mahdollisesta instrumentista. Eri instrumenteilla soitetaan myös eri tyyppistä materiaalia heti alussa, ja vaikkapa huilistilla on käytössä G-avain, tuubistilla F-avain ja pianistilla molemmat. Lisäksi nykyään voi alttoviuluakin alkaa soittaa jo pienenä, jolloin mukaan tulee vielä C-avainkin. Tällaiset asiat on siis tärkeää ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa, jotta sisältö todellakin hyödyttäisi kaikkien instrumenttien soittajien vanhempia. *”Mutta eihän niitä tarvi kauheen pitkälle mennä, koska eihän sen oo tarkoitus olla oppikirja siinä kohdassa, vaan se antaa ne muutamat pelimerkit.”* (Haastateltava 4.) Pääosassa haastateltava 4 mukaan voisi olla vanhemman ohjaus siihen, miten tukea lasta harrastuksessa.

Vanhempien kohdalla vastaanotto oli vaihtelevaa. Haastateltava 2 oli sitä mieltä, että kompaktisti paketoitu musiikin peruskurssi olisi vanhemman kannalta kätevä: *”– – olis-han se ihan hienoa, et joku olis jo miettiny sitä valmiiks, ettei tarvis sit paniikissa alkaa googlaileen, jos lapsi kysyy jotain.”* Haastateltava 5 taas ei henkilökohtaisesti ollut innostunut verkkopohjaisesta opiskelusta: *”Ite vierastan kaikenlaisia verkkokursseja. Maailmassa on liikaa salasanoja ja liikaa sellaista kasvotonta meininkiä. Et se tehdään sit vasemmalla kädellä, eikä siitä jää välttämättä mitään käytännönläheistä.”* Toisaalta hän piti mahdollisena, että jos vanhempi osallistuisi ensin muutamalle lapsen soittotunnille, niin sen jälkeen verkkokurssilla voisi käydä virkistämässä muistia, jos siellä olisi samoja asioita, mitä tunnilla oli käsitelty. Myös haastateltava 4 piti hyvänä asiana sitä, että tiedot olisivat verkossa pysyvästi saatavilla, sillä pelkästään kuulonvaraisesti saatu tieto voi unohtua nopeastikin, etenkin jos asiaa tulee kerralla paljon. *”Ja kun sen tekee verkkomateriaalina, sitä on aina mahdollista päivittää. Jos sen tekis paperiversiona, se olis aina vanhentunu ennen ku sen sais kenenkään käteen.”* (Haastateltava 4.)

Keskusteltaessa siitä, millaista hyötyä kurssista voisi vanhemmille ja musiikkioppilaitoksille olla, nousi esiin monia asioita. Haastateltava 2 sanoi, että kurssi *”antaisi ehkä vanhemmille rohkeutta puhua niistä musiikkiopinnoista. Eli tietäisi vähän niitä termejä ja muutenkin että mitä siellä tunneilla tehdään ja käydään läpi.”* Myös musiikin ammattilaisten mielestä se, että vanhemmille itselleenkin olisi tarjolla musiikin perustietoja, voisi madaltaa heidän kynnystään laittaa lapsensa musiikkiharrastuksen pariin. Näin kurssi saattaisi toimia suorastaan houkuttimena uusille oppilaille.

Ja mikäli vanhemmat osaisivat kurssin ansiosta tukea lasta paremmin tämän soittoharrastuksessa, voisi se syventää koko perheen sitoutumista harrastukseen. Haastateltava 3:n mukaan sitoutuminen tarkoittaa muun muassa sitä, että vanhemmat eivät anna heti periksi, jos lapsi kiukuttelee, ettei haluakaan enää soittaa. Siksi hänen mielestään kursilla olisi hyvä käsitellä myös keinoja, joilla vanhemmat saisivat houkuteltua lasta jatkaamaan harrastusta siinä kohtaa, jos into meinaa loppua. Lasten ja perheiden sitoutuminen harrastukseen hyödyttää myös musiikkioppilaitosta, sillä silloin sen toimintaa on mahdollista kehittää eteenpäin, kun oppilasvaihtuvuus vähenee ja useammat oppilaat jatkavat opintojaan pidemmälle. Pienillä paikkakunnilla tällä on myös taloudellista vaikutusta, sillä lopettaneiden tilalle ei aina ole uusia tulijoita, mikä tarkoittaa, että oppilaspaikkoja on tyhjillään.

4.4 Yhteenveto

Musiikkioppilaitoksessa aloittavalta lapselta ja hänen perheeltään odotetaan aktiivista osallistumista opintoihin, mutta kotona ei aina välttämättä olla tietoisia näistä odotuksista. Tietämys riippuu paljon siitä, millainen yhteys lapsen huoltajien ja soitonopettajan välillä vallitsee, ja miten opettaja kotiväkeä informoi. Aktiivisesti lapsen harrastuksessa mukana olevat vanhemmat voivat saada opettajalta paljonkin tietoa ja ohjausta kotiharjoittelun tukemiseen. Toisaalta vanhemmat, joilla ei itsellään ole musiikillista taustaa, voivat olla vetäytyviä, koska lapsen harrastuksen tukeminen tuntuu vaativalta eikä siihen ole keinoja. Tutkimuksessa haastatellut vanhemmat pitivät hyödyllisenä mahdollisuutta, että oppilaitoksen kautta vanhemmat voisivat saada lisää keinoja tukea lapsen musiikkiharrastusta. Musiikkioppilaitoksen tarjoama verkkokurssi olisi yksi mahdollisuus tällaisen tuen antamiseen.

Tutkimuksen perusteella haastateltavat kokivat, että vanhemmille tarkoitettu musiikin verkkokurssi voisi tarjota hyödyllistä tietoa musiikin harrastamiseen liittyvistä asioista. Ja jos kurssin sisältö olisi jollakin tapaa räätälöitävissä eri oppilaitosten tarpeisiin, sitä hyödyllisempi se voisi musiikkioppilaitosten näkökulmasta olla. Verkkokurssin ohella voisi olla mielekäästä kehittää myös musiikin alkuopetusta niin, että alussa vanhemmat olisivat ajoittain soittotunneilla mukana ja saisivat opettajalta kädestä pitäen ohjeistusta kotiharjoittelun tukemiseen. Haastatellut olivat sitä mieltä, että kun ymmärrys musiikkiharrastuksen mahdollisuuksista ja tavoitteista lisääntyy, voi se lisätä innostusta ja sitä kautta parantaa lasten ja heidän vanhempiensa sitoutumista harrastukseen.

Tutkimukseen osallistuneiden mielestä vasta noin kymmenvuotias lapsi kykenee kantamaan vastuuta omasta harrastuksestaan, joten ainakin siihen saakka vanhemmilla on merkittävä rooli harrastuksen tukijoina. Siksi olisi hyvä, että vanhempia rohkaistaisiin heti alussa osallistumaan lapsen harrastukseen. Vanhempia voisi hyödyttää myös mahdollisuus vertaistuen saantiin muilta vanhemmilta, ja esimerkiksi verkkokurssin keskustelusivu voisi toimia tällaisena alustana. Verkkokurssin kautta vanhemmat voisivat saada myös uusia ideoita esimerkiksi siihen, miten tuoda musiikkia ja harjoittelua osaksi perheen arkea tai vaikka vinkkejä niihin hankaliin hetkiin, kun lasta ei millään huvittaisi harrastaa.

5 POHDINTA

Viimeisten kuukausien aikana olen keskustellut työni aiheesta monien ihmisten kanssa ja saanut sille paljon positiivista vastakaikua musiikin opetuksen parissa työskentelevien joukosta. Ja mitä enemmän olen asiasta puhunut, sen selkeämmin olen alkanut hahmottaa, että minun nähdäkseni koko musiikkietokurssin keskiössä pitäisi olla kannustaminen yhteyden löytämiseen ja keskusteluun. Että niin oppilailla kuin heidän vanhemmiltaan olisi hyvä keskusteluyhteys soiton- tai laulunopettajaan, jotta musiikin opiskeluun liittyvistä toiveista ja ajatuksista olisi mahdollista puhua avoimesti. Ja että kotona puhuttaisiin musiikista muulloinkin kuin soittotuntia edeltävänä iltana, jolloin pitäisi viimeistään vähän harjoitella. Sillä vanhemmat ruokkivat lapsen intoa olemalla kiinnostuneita lapsen tekemisistä, kysymällä ja kuuntelemalla, olemalla harrastuksessa läsnä. Loppujen lopuksi musiikin teoreettinen osaaminen on vanhempien kohdalla aivan sivuseikka, tärkeintä on kulkea rinnalla.

Suhde musiikkiin on elämänmittainen, muuttuvainen matka, ja aikuisten tehtävänä on antaa lapselle tilaa ja keinoja luoda oma polkunsä. Kenties soittoharrastus jatkuu aikuisuuteen saakka, tai se voi päättyä muutamassa vuodessa. Tärkeintä olisi kuitenkin auttaa musiikin harrastajaa löytämään oma äänensä ja tapansa elää musiikkia todeksi. Olen itse nuoresta asti kritisoinut sitä, kuinka monet lasten harrastukset muuttuvat kovin vaativiksi viimeistään murrosiän kynnyksellä. Esimerkiksi useissa urheiluharrastuksissa harjoitusmäärät lisääntyvät siinä määrin, että jossain vaiheessa nuori joutuu pohtimaan jaksako vielä osallistua, kun harjoituksia on vaikkapa jo neljänä viitenä päivänä viikossa, vai jättäytyäkö pois porukasta. Olen miettinyt, ajaudutaanko musiikkiharrastuksen kanssa samaan tilanteeseen, kasvavatko paineet ja vaatimukset vuosien varrella niin, että nuoret joutuvat samanlaisen valinnan eteen. Soittamisen ja laulamisen kanssa tilanne on nähdäkseni kuitenkin siinä mielessä erilainen kuin vaikkapa joukkueurheilussa, että käyntimäärät musiikkioppilaitoksella pysyvät yleensä melko vakioina koko opiskeluajan. Kotiharjoittelun määrä tosin lisääntyy asteittain sitä mukaa, kun soitettava ohjelmisto vaikeutuu. Mutta jos harjoittelusta on tullut luonteva osa harrastusta jo alusta asti, on muutos vähittäinen. Siksikin lasten olisi tärkeää löytää itselle sopivat harjoittelutavat jo nuorena, niin harrastaminen olisi pidemmän päälle paljon helpompaa.

Toisaalta aina on myös niitä musiikkia jo vuosia harrastaneita, jotka eivät kerta kaikkiaan innostu harjoittelusta, vaikka mielellään soittotunneilla ja muissa aktiviteeteissa kävisivätkin. Taisinpa itsekin olla juuri yksi heistä. Ja omalla kohdallani olen ainakin miettinyt, että jos minulla olisi harrastuksen alusta asti ollut selkeät harjoittelurutiinit, olisi se voinut helpottaa asiaa suuresti. Rutiinit nimittäin opettavat tekemään töitä, osoittavat, että pitkäjänteisestä työskentelystä seuraa palkinto, oppiminen. Rutiinit myös helpottavat elämää. Ne mahdollistavat sen, että kotona nuottien esiin kaivaminen ei vaadi joka kerta erillistä ajatustyötä, vaan on asia, joka kuuluu elämään samaan tapaan kuin vaikka koululäksyjen tekeminen. Rutiinit, puuduttavasta nimestään huolimatta, tekevät harrastamisesta entistä palkitsevampaa, koska säännöllisen harjoittelun ansiosta taidot kehittyvät nopeammin. Ja kukapa vanhempi ei haluaisi tällaista iloa lapselleen? Mutta jos vanhemmillä ei ole käsitystä heidän omien toimiansa vaikutuksista, ei heillä välttämättä ole taitoa luoda lapselle selkeää harjoittelusuunnitelmaa ja auttaa häntä pitämään siitä kiinni.

Siksi nostan esiin jälleen kerran opettajan ja kodin välisen yhteistyön. Lämminhenkinen ja aito vuorovaikutus on pohja, jonka varaan hyvä keskusteluyhteys on mahdollista rakentaa. Tässä työssä olen lähestynyt asiaa lähinnä vanhempien kautta, mutta yhteyden syntyminen vaatii tahtotilaa myös pedagogilta. Loppujen lopuksi kysymys ei ole edes kovin suurista asioista, vaan lähinnä siitä, että opettaja on miettinyt itselleen ominaisimman tavan ottaa vanhemmat lapsen harrastukseen mukaan. Se voi olla esimerkiksi yhteinen vanhempainilta lukukauden alussa, kuukausittainen tiedotusviesti tai kutsuminen vanhemmat joskus tunneille mukaan. Alkuun toimintamallin luominen voi tietysti tuntua hieman työläältä, mutta kun se vakiintuu ja vaikutukset alkavat näkyä, pystyy niiden hyödyllisyyttä alkaa arvioida. Itse ainakin olen kokenut, että mitä mutkattomampi suhde itselläni on oppilaan vanhempiin, sitä helpompi asioista on puhua ja sopia. Jatkossa ai- onkin kiinnittää tähän asiaan erityistä huomiota, ja kehitellä itsekin jonkinlaisen systeemin, jolla pääsemme luontevasti tutustumaan vanhempien kanssa.

Kaiken kaikkiaan koen, että tämän opinnäytetyön parissa olen päässyt ja joutunut pohtimaan monia sellaisia asioita, jotka ovat kasvattaneet pedagogista osaamistani. Saattaa myös olla hyvinkin mahdollista, että käynnistelen jossain vaiheessa omaa yritystoimintaa liittyen työn aiheena olleeseen verkkokurssiin. Aihetta tutkiessani huomasin kuitenkin, että siitä tulisi varsin työläs projekti, jonka kaupallisesta arvosta ei tällä hetkellä ole vielä mitään näyttöä. Toisaalta hankkeella tuntuisi olevan monien muidenkin ihmisten

mielestä selkeää potentiaalia, joten tässä olisi oiva mahdollisuus lähteä kehittämään suomalaisiin musiikkioppilaitoksiin uudenlaista toimintamallia. Saattaakin olla, että en malta jättää tilaisuutta käyttämättä.

LÄHTEET

Anttila, M. & Juvonen, A. 2002. Kohti kolmannen vuosituhatosen musiikkikasvatusta. Saarijärvi: Joensuu University Press Oy.

Eskola, J. & Vastamäki, J. 2001. Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. 24–42. Jyväskylä: PS-kustannus.

FitFarm-valmennukset. Viitattu 21.9.2018. <https://www.fitfarm.fi/valmennukset/>

Hakala, J. T. 2001. Menetelmällisiä koetuksia. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. 10–23. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hallam, S. 2002. Musical motivation: towards a model of synthesising the research. Music education research Vol.4 No.2, 225–244.

Hidasta elämää -valmennukset. Viitattu 21.9.2018. <https://hidastaelamaa.fi/aiheet/valmennus/>

Hiissa, P. Verkkokurssien 20 huimaa hyötyä. Viitattu 22.9.2018. <http://www.digivallankumous.fi/verkkokurssit/>

Huotilainen, M. & Putkinen, V. 2008. Musiikkiharrastus vaikuttaa voimakkaasti lapsen aivotoimintaan. Musiikki 3-4, 204-217.

Jaschke, A., Henkjan, H. & Scherder, E. 2018. Longitudinal Analysis of Music Education on Executive Functions in Primary School Children. Viitattu 8.8.2018. <https://doi.org/10.3389/fnins.2018.00103>

Kallio, L. 2016. Pikku Papun Orkesteri. Helsinki: Tammi.

Koivumäki, E. 2016. Linkittäminen laillisesti – 5 vinkin muistilista. Viitattu 3.10.2018. <http://www.elinakoivumaki.com/linkittaminen/>

Kuusisto, A. 2015. Lapsen kannustaminen arjessa ja haasteiden kääntäminen taidoiksi. Neuvokas perhe. Viitattu 7.8.2018. <https://www.perheaikaa.fi/Neuvokas%20perhe-lapsen%20kannustaminenPerheaikaa.pdf>

Laukkarinen, R. 2016. Paljonko nettisivut maksavat? Viitattu 29.10.2018. <https://www.dude.fi/paljonko-nettisivut-maksavat>

Liljeroos, H. Top 9 yleisintä virhettä verkkokurssien tekemisessä -webinaari. Viitattu 3.10.2018.

Linnavalli, T., Putkinen, V., Lipsanen, J., Huotilainen, M. & Tervaniemi, M. 2018. Music playschool enhances children's linguistic skills. Scientific Reports 8:8767. Viitattu 7.8.2018. <https://www.nature.com/articles/s41598-018-27126-5.pdf>

Miendlarzewska, E. & Trost, W. 2014. How musical training effects cognitive development: rhythm, reward and other modulating variables. Viitattu 8.8.2018. <https://doi.org/10.3389/fnins.2013.00279>

Natural Bootcamp -verkkovalmennus. Viitattu 21.9.2018. <https://natural-bootcamp.kartra.com/page/qhN15>

Numminen, A., Erkkilä, J., Huotilainen, M. & Lonka, K. 2009. Musiikki hyvinvoinnin evoluutiossa: Aivot, mieli ja yhteisö. *Tieteessä tapahtuu* 6/2009, 10-15.

Matinlassi, A. 2014. ”Tää on niin ihanan hellä kohta”. Soitonopiskelu 6–11 -vuotiaan lapsen kasvun ja kehityksen tukena. *Opinnäytetyö*. Oulun ammattikorkeakoulu.

Olsonen, M. 2012. Hyvä soiton opettaminen. Nuorten musiikkipedagogien ajatuksia. *Jyväskylän ammattikorkean julkaisuja* 137. Tampere: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Opetushallitus. 2017. Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2017:11a. Luettu 14.9.2018. https://www.oph.fi/download/186919_Taiteen_perusopetuksen_yleisen_oppimäärän_opetussuunnitelman_perusteet_2017.pdf

Paasolainen, T. 2016. *Laula lelut laatikkoon*. [Kustannuspaikka tuntematon]: Nemo

Perustamo. 2015. Oma vlogi käyntiin näillä 7 vinkillä! Viitattu 26.10.2018. <http://www.perustamo.com/bloggaaminen/oma-vlogi-perustaminen/>

Pohjannoro, U. 2010. Soitonopiskelua joustavasti ja yhteisöllisesti. Musiikkioppilaitosten kehitysnäkymiä rehtoreiden arvioimana. *Musiikkialan toimintaympäristöt ja osamistarve – Toive, osaraportti 6*. Sibelius-Akatemian selvityksiä ja raportteja 5/2010. Viitattu 8.8.2018. http://www5.siba.fi/documents/10157/19692/Toive_Osaraportti_6.pdf/cbb371a8-e6d0-416e-9f02-8c4ef1a3266f

Raiskio, Ulla. 2018. [Haastattelu] 7.9.2018. Haastattelijana Marja Erdogan.

Rajamäki, M., Szilvay, R & Haverinen, L. 2017. Viulunsoitonopetuksen pedagogiikkaa etäopetuksena. *Artikkeli. Musiikkikasvatus* 2, 42-46.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto* [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Viitattu 4.10.2018. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>.

Saarikallio, S. 2010. Mitä musiikki nuorille merkitsee? Teoksessa Laitinen, S. & Hilmala, A. (toim.) *Taito- ja taideaineiden oppimistulokset*. 53–61. *Raportit ja selvitykset* 2011:11. Opetushallitus. Viitattu 14.9.2018. http://www.oph.fi/download/131643_Taito-_ja_taideaineiden_oppimistulokset_-_asiantuntijoiden_arviointia.pdf

Salavuo, M. 2006. Musiikin verkko-oppimisen pedagogiikka. Teoksessa Ojala, J., Salavuo, M. Ruippo, M. & Parkkila, O. (toim.) *Musiikkikasvatusteknologia*. 65–73. Keuruu: Suomen musiikkikasvatusteknologian seura.

Sihvola, P. 2011. Musiikin ryhmäopetus - kolme lähestymistapaa. Opinnäytetyö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.8.2018. <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/37171/Petri%20Sihvola.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sinkkonen, J. 2012. Poikien ja tyttöjen musiikki? Teoksessa Jordan-Kilkki, P., Kauppinen, E. & Korolainen-Viitasalo, E. (toim.), Musiikkipedagogin käsikirja. Vuorovaikutus ja kohtaaminen musiikinopetuksessa. 48-57. Tampere: Opetushallitus

Sipola, T. 2015. Videokuvauksen hyödyntäminen tanssin opetuksessa. Opinnäytetyö, Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 22.8.2018. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/94848/Sipola_Taija.pdf?sequence=1

Suomen musiikkioppilaitosten liitto. Viitattu 26.9.2018. <http://www.musicedu.fi/sml-pahkinankuudessa/>

Suominen, R. & Nurmela, S. 2011. Verkko-opettaja. [Kustannuspaikka tuntematon]: WSOYpro Oy

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry. 2014. Esite. Viitattu 22.9.2018. <https://tekijanoikeus.fi/wp-content/uploads/2015/05/Tekij%C3%A4noikeus-suojaa-luovaa-ty%C3%B6%C3%A4-2014-web.pdf>

Teosto. Musiikin käyttö videoilla YouTubessa – tarvitsenko luvan? Viitattu 29.9.2018. <https://www.teosto.fi/teosto/artikkelit/musiikin-kaytto-youtubessa>

Tuohino, P. 2009. Eväitä ensimmäiselle viuluvuodelle. Opas aloittelevan pikkuviulistin vanhemmille ja opettajalle. Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 4/2009. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu, Musiikki ja tanssi.

Vainio, S. 2018. WordPress kotisivut yrityksellesi. Viitattu 29.10.2018. <https://sampsavainio.fi/palvelut/wordpress-verkkosivut/>

Vainio, S. 2018. Tee nettisivut itse. Viitattu 26.10.2018. <https://rahaanetista.fi/tee-nettisivut-itse/>

Viestintävirasto. 2016. Jokaisella on oikeus puhelin- ja internetyhteyteen. Viitattu 26.10.2018. <https://www.viestintavirasto.fi/internetpuhelin/oikeuspuhelin-jalaajakasta-liittymaan.html>

LIITTEET

Liite 1. Haastatteluteemat

